

Binnenstadskrant

Binnenstadskrant, 20e jaargang, nummer 4, 11 september – 13 november 2015

De buitenlucht in

Sport staalt spieren

- Grachtzwemmen
- Hardloopturf
- Schoffelen
- 1 jaar stadskantoor
- Drijvende eilanden
- Vleermuizen spotten

Sport staalt spieren

De Handelsdagschool in Zwolle zat in een oud klooster zonder gymnastieklokaal. Onze lichamelijke oefening moest dus elders gebeuren. Gymnastiekleraar Britstra wikkeld de lessen bij voorkeur af op de sportterreinen in de buurt waar hij woonde. Meestal liet hij ons daar voetballen. Hij zag toe op een eerlijke verdeling van de talenten over de twee partijen, wees een scheidsrechter aan en fietste naar huis. Hij had daar een fysiotherapiepraktijk. In de tijd dat wij speelden kon hij zeker één, maar misschien wel twee patiënten behandelen. Zo nu en dan koos hij voor een veldloop. Op een kaart van de omgeving wees hij aan hoe we moesten lopen. Hij stippelde bij voorkeur een lang traject uit. Mijn medeleerlingen – in het algemeen toch niet de sportiefsten - protesteerden nooit. Als zonen van ondernemers (er zaten slechts een paar meisjes op school) zat het calculeren in hun genen. Zodra ze uit het gezicht van Britstra waren, verdraagden ze hun pas en namen het eerste weggetje terug naar de startplaats. Ze wisten dat hun gymleraar daar dan niet was. Ik daarentegen ging er keihard tegenaan. Liep het hele rondje. Heerlijk. Helaas, hardlopen gaat al lang niet meer. In het Zocherplantsoen kijk ik ze na: jongens en meisjes, mannen en vrouwen die schijnbaar moeiteloos in een enorm tempo passeren. Ik ben niet vaak jaloers. Dan wél. Maar die jaloezie slaat nergens op. Want zoals mensen dromen dat ze kunnen vliegen, zo droom ik vaak dat ik hardloop, zo ontspannen, zo snel, zo los van alles, met zulke grote verende passen als ik in werkelijkheid nooit gelopen heb. Het is mateeloos genieten.

Thema van dit nummer van de Binnenstadskrant is sport en spel in de open lucht. Hopelijk gaat u er van dromen. •

Woonkazerne

De stad is afhankelijk van de grillen van haar bestuurders. Hun bevestigingen bepalen of een huis, een straat, een buurt blijft staan of verdwijnt, of totaal van karakter verandert. Het is nog niet zo lang geleden dat de bestuurders vonden dat de Binnenstad ruimte moest maken voor de auto. En dus gingen hele straatwanden tegen de vlakte en werd een groot stuk singel gedempt. Halverwege (er stond bijvoorbeeld nog een doorbraak van het Domplein naar het Oudkerkhof in de planning) kwam het berouw.

In de jaren zeventig en tachtig waren er in en rond de Binnenstad veel kleine huurhuizen, doorgaans bewoond door gezinnen. Vaak waren die huizen verdeeld in vier of vijf piepkleine kamertjes, samen soms nog geen veertig vierkante meter. Bij de toewijzing gold niet de totale oppervlakte, maar het aantal kamers. Vierkamerwoningen waren voorbehouden aan een gezin van tenminste drie personen, vijfkamerhuizen aan minimaal vier personen, enz. Maar in feite waren die huizen geschikt voor hooguit twee personen. Starterswoningen zou je tegenwoordig zeggen.

Het waren de tijden van de stadsvernieuwing. Bewoners mochten zeggen wat er met hun huizen moest gebeuren. De uitkomst stond bij voorbaat vast. Want als je mensen in veel te kleine huizen vraagt wat ze willen dan zeggen ze: 'Afbreken die zoi. Nieuwbouw'.

Het klinkt ongelofelijk, maar het heeft jaren gekost om de bestuurders ervan te doordringen dat het de regels waren die niet deugden, en niet de huizen. En nu hebben we weer zoiets: de catastrofale regels die woningsplitsing en omzetting vrijwel ongelimiteerd mogelijk maken. Een uitgangspunt daarbij is dat er meer ruimte moet komen voor starters en studenten. Is dat wenselijk voor de Binnenstad? Een ruime meerderheid van de bewoners is al alleenstaand. Wat er nu gebeurt is dat alles vertimmerd wordt tot piepkleine eenheden of studentenkamers, niet omdat ze zo mooi passen in het gemeentebestuur, maar omdat daaraan het meest wordt verdiend. De Binnenstad wordt op die manier één grote woonkazerne, met tussen al die overvolle panden nog een enkel gezin dat standhoudt. De zaak terugdraaien kan niet meer, nog erger voorkomen wél. •

(zie ook pagina 16)

Interessante websites

www.binnenstadskrantutrecht.nl
www.documentatie.org [schat aan informatie over de Binnenstad]
www.bouwpututrecht.nl [goed onderhoud, onafhankelijke site over de ontwikkelingen in het Stationsgebied]
www.nieuws030.nl [met veel opinie en columns over de stad]
www.wijkraadbinnenstad.nl
www.destadutrecht.nl [digitale krant]
www.duic.nl De Utrechtse Internet Courant [digitale krant met veel actueel nieuws uit de stad]
www.utrecht.nl [onmisbare informatiebron]
www.ad.nl/utrecht [Utrechtse editie van het AD]

Adressen

Bewonersgroepen

Beheergroep NV-Huistuin en omgeving

[Brandstraat, Zwaansteeg, Jacobsgasthuissteeg en gedeeltes van de Springweg, Haverstraat en Oudegracht] tel. 2367315

Bewonersgroep Vrouw Jutten

Tel. 8785729

Bewonersgroep Wolvenbuurt

ronald-kampman@ziggo.nl

Buurtcomité Noordelijke Oude Stad [NOS]

e-mail: b.nijssen@wokkel.net

Buurtcomité Tuijnstraat en omstreken

www.tuijnseite.nl

Buurtcomité Zuidelijke Oude Stad [ZOS]

e-mail: hanvandobben@wur.nl

Buurtpreventiegroep Wijk C-West

tel. 2328076

Buurthuis In de 3 Krone

Oudegracht 227, 3511 NJ

www.inde3krone.nl

Doenja dienstverlening,

Europalaan 55, 3526 KP,

info@doenjadienstverlening.nl

Klankbordgroep Breedstraat en omgeving

tel. 2328591

Klankbordgroep Werven

e-mail: digamee@attglobal.net

Stichting Behoud Lepelburg

e-mail: lepelburg@planet.nl

Stichting Singelgebied Utrecht

www.singelgebied.nl

Vereniging Comité Behoud Lucas Bolwerk

www.lucasbolwerk.nl

Vereniging Grachtstegen

www.grachtstegen.nl

Werkgroep Pandhof van de Dom

Kickersloot 18, 3993 TK Houten

Werkgroep Pandhof Sinte Marie

www.pandhofsintemarie.nl

Wijk C Comité

www.wijkc.nl

Overig

Centrum Utrecht

[ondernemersvereniging] www.centrumutrecht.nl

Wijkagenten Binnenstad

tel. 0900-8844

Wijkbureau Binnenstad

[gemeente] tel. 2869860
 www.utrecht.nl/binnenstad
 @WBBinnenstad
 email: binnenstad@utrecht.nl

Wijkraad Binnenstad

[bewoners, ondernemers, instellingen; adviseert aan B&W] www.wijkraadBinnenstad.nl

Zakke dragersvereniging

[bewoners, ondernemers] tel. 2317578

Colofon

De Binnenstadskrant is een onafhankelijke uitgave op initiatief van bewonersgroepen, verschijnt vijf keer per jaar en wordt gratis verspreid in de Binnenstad.

Coördinator

Dick Franssen

Redactie

Aan dit nummer werkten mee: Arjan Biemans, Marijke Brunt, Charles Crombach, Bert Determeijer, Dick Franssen, Ellen Hakkaart, Nico van Laar, Ben Nijssen, Henk Oldenziel, Marieke van Osch, Anne Pols, Onno Reichwein, Annette Schweizer, Ton Verweij, Elaine Vis, Kirtsy Westra en Erik van Wijk.

Fotografie e.d.

Gerard Arninkhof
 Humphrey Daniels
 Saskia Flesseman
 René Hazebroek (cartoon)
 Job de Jong
 Sjaak Ramakers (coördinator)
 Saar Rypkema

Website

Fred Zuidendorp

Vormgeving

Communicatieteam x-hoogte

Druk:

JanssenPers, Gennep

Verspreiding: Guus Touker

Oplage: 10.000

Deadline volgend nummer

26 oktober, verspreiding 13 november

Adres redactie:

Nieuwegracht 82, 3512 LW Utrecht
 tel. [030] 23 14 555

redactie@Binnenstadskrant.nl

Abonnement:

Jaarabonnement € 15.

Naam en adres opgeven bij de redactie en het geld overmaken op ING-bankrekening NL71INGB0000245122 ten name van Binnenstadskrant, Utrecht, onder vermelding van 'abonnement'.

De Binnenstadskrant wordt financieel mogelijk gemaakt door:

- Wijkraad Binnenstad
- Bewonersgroepen Binnenstad
- Wijkbureau Binnenstad
- Gemeente Utrecht, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, afdeling Welzijnzaken
- Particuliere giften

Giften:

Financiële steun van bewoners, bedrijven en instellingen is van harte welkom op ING bankrekening 245122 ten name van Binnenstadskrant, Utrecht, onder vermelding van 'gift'.

Thea en Marieke, drie keer per week heerlijk de gracht in © Sjaak Ramakers

Na een feestje in een werfkelder, als Nederland wint van Brazilië of vanwege een wedstrijd, willen mensen weleens de Oudegracht in duiken. Maar serieus zwemmen in de gracht, als alternatief voor het zwembad, dat doen er maar weinig.

Thea en Marieke doen dat wel. Zij zwemmen drie keer per week 's morgensvroeg in de Oudegracht. Het plan ontstond tijdens het EK Voetbal in 2012, toen er links en rechts mensen in de gracht sprongen. Het leek Marieke en Thea ook fijn om in de gracht te zwemmen. Maar ja, hoe kom je het water weer uit? De oplossing: een keukentrapje. Nu zijn ze al met hun derde zwemseizoen bezig. Ze zwemmen tot laat in het najaar, vorig jaar zelfs tot 8 november. Als het kouder wordt, dragen ze wetsuits.

Wat is er zo fijn aan zwemmen in de Oudegracht? Thea: 'Het is dichtbij. Het is leuker dan zwemmen in het zwembad: geen chloor, niet dat gegalm, heerlijk rustig. 's Morgensvroeg door de gracht zwemmen is zó mooi, zó romantisch! Het is heerlijk om direct als je uit bed komt, een half uurtje te zwemmen. Dat geeft je de hele dag een fijn gevoel. We snappen niet dat maar zo weinig mensen het doen.'

Hoofd boven water

Ze krijgen vaak te horen: 'Dat is toch ongezond, zwemmen in dat vieze water?' Maar volgens hen valt dat wel mee. Je zou er de ziekte van Weil door kunnen oplopen, maar die ziekte komt in Nederland weinig voor. Bovendien stroomt het water, wat de kans nog verder verkleint. Trouwens, veel mensen vinden het niet vies om in de Kromme Rijn te zwemmen. En dat is hetzelfde water als in de Utrechtse

grachten. Marieke en Thea zijn wel voorzichtig. Ze gaan niet met hun hoofd onder water en doen geen borstcrawl, omdat je dan met je gezicht in het water komt. Wat ze ook niet doen, is zwemmen vlak na een zware regenbui. Er komen namelijk riooloverstorten uit in de grachten. Bij een zware bui komt daardoor de inhoud van het riool in de grachten

Vroeg op

Mag het eigenlijk, zwemmen in de gracht? Ja, maar niet overal en altijd. In vaarwegen en bij sluizen is zwemmen verboden. Tussen 7.00 en 19.00 uur geldt ook de Oudegracht als vaarroute. Wie legaal in de Oudegracht wil zwemmen, moet dus vroeg zijn bed uit of pas 's avonds het water ingaan. De politie zal een illegale zwemmer niet snel beboeten, maar eventueel wel sommeren om het water uit te komen.

Fietsen

Een andere kwestie is het gezondheidsrisico. Het grootste gevaar voor grachtzwemmers is de troep die in het water wordt gedumpt. Vooral veel fietsen: elk jaar haalt de Haven- en Reinigingsdienst er duizenden uit de grachten. Maar er liggen ook verkeersborden, koelkasten, tv's en kliko's op de bodem. Ook het grachtenwater zelf vormt een risico. Dit water wordt aangevoerd via de Kromme Rijn, waar een aantal rioolwaterzuiveringsinstallaties op loost. Het geloosde water bevat nog een deel van de originele vervuiling. De kans dat je door zwemmen in de gracht een infectieziekte oploopt, is echter niet groot.

terecht. De fotograaf vraagt of ze weleens een rat zien tijdens hun zwemtochtjes, maar nee, dat is nog nooit gebeurd.

Opvallen

Een andere vraag die ze vaak krijgen: 'Maar de gracht ligt toch vol met fietswrakken?' Ook dat valt erg mee. De reinigingsdienst haalt af en toe de gracht leeg. En als er boten kunnen varen, die dieper in het water liggen dan zwemmers, moet zwemmen geen probleem zijn. Waar je wel rekening mee moet houden, is dat er stukken muur en andere constructies onder het wateroppervlak zitten. Daarom dragen ze altijd zwemschoentjes. Thea draagt ook een opvallende badmuts: 'Ik vaar weleens door de gracht en daardoor weet ik: mensen in een boot zien je echt niet. Of ze denken dat er een eend zwemt. Je moet dus wel opvallen. •

SingelSwim

De deelnemers aan de SingelSwim hebben de gevaren getrotseerd. Op zondag 14 juni zwommen burgemeester Jan van Zanen, oud-schaatser Jochem Uytdehaage, presentatrice Anita Witzier en 160 andere deelnemers door de Stadsbuitengracht van de Weerdbrug naar het Lepelenburg. Een tetanusinjectie was aangeraden, een wetsuit (voor extra drijfvermogen en een aangename temperatuur) was verplicht. Zo zwommen de deelnemers bijna 100.000 euro bij elkaar, een bedrag dat helemaal ten goede komt aan het Hubrecht Instituut in Utrecht. Met dit geld start het instituut een nieuw onderzoek naar de spierziekte FSHD. De Stichting SingelSwim Utrecht is van plan het evenement in 2016 te herhalen.

De keerzijde van de sportieve medaille

Ton Verweij

De Binnenstad staat een paar keer per jaar behoorlijk op z'n kop door een sportief evenement. Niet alle bewoners zijn er blij mee.

Een paar weken van tevoren hangen er al gele bordjes bij de invalswegen die melden dat de Binnenstad in een bepaald weekend moeilijk bereikbaar is. Vroeger kreeg je als bewoner ook nog een wijkbericht met een duidelijk kaartje, zodat je wist wat de consequenties waren. De organisatoren van bijvoorbeeld de Singelloop, de Utrecht Marathon en de Ladiesrun moeten er nu zelf voor zorgen dat bewoners goed worden geïnformeerd. Maar dat gebeurt slechts mondjesmaat. Tegenwoordig moet je het na een aankondiging vaak zelf maar uitzoeken (bijvoorbeeld op internet) en dan maar hopen dat de informatie klopt. Dat blijkt namelijk niet altijd het geval. Het kan voorkomen dat je verrast wordt door een afzetting, die er volgens de website niet zou mogen zijn. In het ergste geval kan dat ertoe leiden dat je geplande familiebezoek buiten de stad in het water valt. In de dagen dat het grote sportieve gebeuren dichtbij komt, verschijnen er dranghekken langs het parcours. Tribunes worden opgericht, er worden soms pontons ingevaren, 'dixi's' en plaspalen worden in groten getale geplaatst, en regelmatig wordt er (bijvoorbeeld op het Lepelenburg) een compleet dorp opgebouwd met ruimte voor sponsors, merchandising, toiletten, kraampjes voor de ravitaillering, erpoorten voor de finish, et cetera.

Evenementenkalender

Hoe gaat dat eigenlijk in zijn werk, zo'n groot sportevenement organiseren in de stad? Niek Toussaint en Marlies Treep, beiden werkzaam bij de gemeente (Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, Team Sport & Samenleving) doen het uit de doeken. De initiatief-

nemer (bijvoorbeeld een loopvereniging) moet zelf de organisatie regelen, maar wel in overleg met de gemeente. Om te beginnen moet hij contact opnemen met de afdeling VTH (Vergunningen, Toezicht en Handhaving). Daar wordt de evenementenkalender geraadpleegd en bekijkt men in overleg met verschillende in- en externe partijen of het evenement past. Hierbij is de gewenste locatie leidend. Als het sein op groen staat, vraagt de initiatiefnemer een vergunning aan, die wordt besproken met allerlei instanties, zoals politie, brandweer, ambulancedienst, openbaar vervoer en Bureau Bereikbaarheid Utrecht. Er worden eisen gesteld aan onder andere de verkeersbegeleiding en de informatie aan wijkbewoners. Ook moet er een veiligheidsplan worden opgesteld.

Spreading

Marlies Treep: 'Veel evenementen hebben al een lange traditie. Zo dateert de Singelloop uit 1925 en gaat de Maliebaanloop al op voor de 31e editie; deze wedstrijden zijn inmiddels geworteld in de stad. De draiboeken liggen er al voor klaar.' Voor de vergunning moeten uiteraard legeskosten worden betaald waarmee de inzet van ambtenaren deels kan worden bekostigd. Veel initiatiefnemers vragen bij de gemeente echter subsidie aan; de gemeente vergoedt maximaal eenderde van de begroting, tot een maximum van € 30.000 bij zogenaamde topevenementen. 'Wij zien ook dat de evenementen steeds groter worden, bijvoorbeeld de Singelloop met 10.000 deelnemers, en ook professioneler worden aangepakt.'

Deze schaalvergroting betekent echter ook dat de overlast voor de Binnenstadbewoners steeds groter wordt, temeer daar door bezuinigingen een wijkbericht van de kant van de gemeente er niet meer in zit. Om de overlast wat meer te spreiden, wordt er

Plaspalen bij de start © Ton Verweij

volgens Niek Toussaint steeds meer uitgeweken naar locaties aan de rand van de stad. Zo zijn bijvoorbeeld de start en finish van de marathon verplaatst naar het Sciencepark (Uithof) en die van de Ronde van Midden-Nederland naar het bedrijventerrein Papendorp. Leidsche Rijn met z'n 'Lint' is tegenwoordig ook een aantrekkelijke locatie voor loopevenementen en daar wordt nu Run for KiKa gehouden. Maar voor de evenementen die steeds meer een nationaal of zelfs internationaal karakter krijgen (bij de Singelloop is zelfs ooit een wereldrecord op de tien kilometer gelopen), vormt de Binnenstad toch wel het aantrekkelijkste decor.

Le Grand Départ

Inmiddels hebben sommige Binnenstadbewoners het wel een beetje gehad met al die sportieve (en zeker ook wel andere) evenementen die veelal op zondag plaatsvinden, ook al zetten ze Utrecht weer leuk op de kaart ... Wat dat laatste betreft was Le Grand Départ natuurlijk een mooie happening, die ook van een heel andere orde was en bovendien een aparte projectorganisatie had die jaren bezig is geweest om het evenement te organiseren. •

Kijkers naar de hardlopers © Ton Verweij

Middenin de derde loopgolf

Nergens loop je mooier dan in het Zocherplantsoen © Sjaak Ramakers

Hardlopen is in. Of het nu maandagochtend vroeg is of zondagavond laat, bijna op elk moment van de dag kun je sportievelingen voorbij zien rennen. Jonge vrouwen lopen in leggings met patroontjes (die zijn ook in), mannen in felgekleurde t-shirts en de beginnelingen herken je aan hun simpele kloffie.

Ze lopen door de hele Binnenstad, maar het Zocherpark langs de Stadsbuitengracht is een van de favoriete plekken. Niet vreemd, want dit is het enige traject binnen de singels waar je langere tijd in de (stads)natuur kunt lopen. Bovendien lopen de zandpaadjes prettiger dan klinkers, rijden er geen auto's, staan er geen verkeerslichten en maken de

hoogteverschillen het parcours afwisselend. Volgens kenners zitten we nu in de derde loopgolf, na de eerste in de jaren '70 en de tweede in de jaren '90 van de vorige eeuw. Geschat wordt dat meer dan 1,5 miljoen Nederlanders hardlopen, de één iets fanatieker dan de ander.

Wereldrecord

De populariteit van deze sport leidt ook tot veel hardloopevenementen. Dit jaar zijn er drie grotere lopen in en rond de Binnenstad. In maart ging een deel van de Utrecht Marathon door het centrum, in juni volgde de Ladiesrun (voorheen Meidenloop) en op zondag 27 september vindt de Singelloop plaats. Aan de Utrecht Marathon deden in totaal zo'n

4000 mensen mee. Naast de officiële marathon-afstand van 42 kilometer en 195 meter, was het ook mogelijk om de halve marathon, 10 kilometer of 5 kilometer te lopen. Ter vergelijking: door het Zocherpark van Karel V tot de schouwburg en weer terug is ongeveer 5 kilometer. De Ladiesrun is met 2000 lopers kleiner maar daar staat tegenover dat er aan deze loop alleen vrouwen meedoen. De Utrechtse Singelloop is de oudste stratenloop van Nederland en vond in 1925 voor het eerst plaats. De loop heeft het snelste parcours op de 10 kilometer ter wereld. In 2010 liep de Keniaan Leonard Komon de 10 kilometer in 26 minuten en 44 seconden, een snelheid van ruim 24 kilometer per uur. Dat wereldrecord stratenloop is nog niet verbroken. •

En toch is hardlopen gezond

Henk Oldenzel

De zon schijnt, het licht valt door de bomen op de Sterrenburg. Wandelaars, snuffelende en blaffende honden genieten van deze warme zondagmorgen. Ik ook. Ik loop hard. Maar hoe gezond is dat eigenlijk, sporten midden in de stad? Want de lucht zit er vol fijnstof, koolmonoxide en andere potentieel gevaarlijke uitlaatgassen.

Aan de andere kant van het nog stille water ligt de Catharijnesingel, een van de meest 'besmette' wegen van de stad. Volgens atlasleefomgeving.nl ligt de concentratie fijnstof hier tussen de 15 en 16 microgram per kubieke meter lucht (cijfers uit 2013), een bijzonder hoge concentratie. Het zijn deeltjes kleiner dan 2.5 micrometer (een miljoenste deel van een meter). Belangrijk om te weten: hoe kleiner het deeltje, hoe gevaarlijker voor het menselijk lichaam.

'Wanneer je sport haal je dieper in, krijg je meer zuurstof binnen en daarmee verhoogt het risico van het inhaleren van schadelijke gassen en fijnstof, legt Jelmer Krom van het Longfonds uit. 'Het is bewezen dat hierdoor de klachten van astma- en COPD-patiënten verergeren. Het kan hun wel een half jaar van hun leven kosten, maar ook gaat hun levenskwaliteit erop achteruit'. Als gezonde dertiger hoor ik gelukkig niet bij deze doelgroepen.

Langer leven

Een ander niet te negeren factor is de wind. Die kan de luchtvervuiling verplaatsen. De landelijke GGD adviseert een afstand van vijftig meter tussen vervuilde wegen en bewoning. En dit is precies de afstand tussen het Zocherplantsoen en de Malie- en Tolsteegsingel. 'Je kan ook een ongeluk

krijgen', zegt hoogleraar milieu-epidemiologie aan de Universiteit Utrecht Bert Brunekreef. 'De risico's van het inhaleren van fijnstof wegen niet op tegen de effecten van sporten. Brunekreef noemt een onderzoek dat onlangs uitwees dat fietsen – ook in de stad – je levensduur verlengt. En relateert: 'Het tijdstip speelt ook een rol. Op mooie zomerse dagen hangt er in de namiddag buiten de stad meer ozon (een ander ongezond gas) in de atmosfeer. Maar als je de keuze hebt, kun je toch beter in een natuurgebied sport beoefenen dan in de stad'.

Na een half uur zit mijn hardlooperonde erop. Ik beseft dat ik over straten ben gelopen waar de uitlaatgaswaarden hoog liggen, zoals de Weerdsingel Westzijde en de Catharijnesingel. En denk: de volgende keer maar weer langs de Kromme Rijn. •

Spierballen van het kanoën

Vanaf het water is alles anders © Job de Jong

Een rondje Singel kan op zijn vroegst in 2019. Maar ook nu al kun je een vijftal kanorondjes in en rondom de Binnenstad maken, in verschillende gradaties van vaarduur en avontuur.

De charme van varen is dat je schuin over moderne winkelpuien en auto's naar de gevels kijkt, waardoor de stad oorspronkelijker oogt. Vanaf het water heb je ook goed zicht op de meer dan driehonderd gebeeldhouwde lantaarnconsoles, die verwijzen naar de lokale geschiedenis. De Singel is een ideale uitvalsbasis naar buitengebieden die al vanaf de Middeleeuwen van industrieel of agrarisch belang waren voor de stad. Met een roeibootje ontdek je plekjes waar je anders niet kan of mag komen. Tijdens nachtelijke tochten, als onder de bruggen de vleermuizen langs je heen fladderen, zijn de verstillen en betovering compleet.

1. Oudegracht – Nieuwegracht (ca. 2 uur):

Vanaf de (Kromme) Nieuwegracht heb je zicht op statige woonhuizen en historische panden van kerk en universiteit. Door het ontbreken van winkels en terrassen – en het verbod op motorvaart – is de sfeer 'introverter' dan op de Oudegracht. Als je voor Paushuize de Kromme Nieuwegracht indraait, heb je ter hoogte van ex-burgemeesterswoning de Truttige Tuyl (nr. 43) een prachtig 'Italiaans' vergezicht: de hoekige Byzantijnse toren van Ottone. De Drift en de Plompetorengracht zijn anders van karakter: doordat werkelers ontbreken, kijk je direct op kelderdeuren, of, zoals bij de lunchroom van de Bakkerswinkel (voorheen Top), door het raam naar binnen.

2. Oudegracht – Singel (ca. 2,5 uur):

Waar je, varend langs de werfterrassen van de Oudegracht, kijkt en bekeken wordt, geniet je op de Singel van ruimte en rust. Reigers staan stil aan de kant, soms zit er zelfs een op de voorplecht van een voorbijvarend bootje. Het Centraal Museum, de Stadsschouwburg en de (ex-)gevangenis op het Wolvenplein zien er vanaf het water, aan de achterkant bekeken, heel anders uit. De jachtjes die aan de uiteinden van de Catharijnesingel en de Weerdsingel Westzijde zijn afgemeerd, geven Utrecht de uitstraling van een prettige vakantiebestemming.

3. Biltse Grift – Minstroom (ca. 3,5 uur):

Vanaf de Singel kun je aan de Weerdsingel Oostzijde onder de brug langs Hooghiemstra de Biltse Grift op. Langs het Griftpark en het Veeartsenijterrein vaar je via de doorgang onder de Biltstraat naar de Berenkuil. Je vergeet al snel dat je vandaar vlak langs de drukke Waterlinieweg vaart; door het dichte bladerdak lijkt het alsof je op een onbestemd zijstroompje van de Amazone terechtgekomen bent. Nu kom je op de Zilveren Schaats (vernoemd naar de in 1879 opgerichte ijsvereniging); aan de rand van dit watertje graast een kudde schapen de bermen af. Nadat je de kano over het sluisje hebt getild, kom je op de Minstroom. Deze voert langs volkstuinen; een gebied waar tot begin vorige eeuw de hoveniers de stad van groente en fruit voorzagen. Als de Looierbrug dit najaar vernieuwd is, kun je vanaf hier de Tolsteegsingel opvaren.

4. Vaartsche Rijn – Merwedekanaal (ca. 4,5 uur):

Vanaf het Ledig Erf vaar je langs de Westeren de Oosterkade de Vaartsche Rijn op. Rotsoord, ooit industriegebied voor de Binnenstad (Pastoe herinnert daar nog aan), is met café Berlijn aan het water en een gepland panoramarestaurant in de Watertoren een hip uitgaansgebied in wording. Via een scherpe bocht draai je het Merwedekanaal op richting Veilinghaven. Vroeger werd hier groente voor de stad aangevoerd, nu ligt hier, te midden van horecagelegenheden, het Utrechts Statenjacht. Zolang de Leidsche Rijn nog niet met de Singel verbonden is, moet je met de kano de Croeselaan over 'klunen' om via de Kruisvaart terug naar de Singel te varen en het rondje af te maken.

5. Kromme Rijn – Theehuis Rhijnauwen (ca. 5,5 uur incl. koffie en gebak):

Vanaf de Tolsteegbrug vaar je in twee uur via een grote bocht naar de aanlegsteiger van Theehuis Rhijnauwen. Stroomafwaarts varend terug naar de stad, kun je onder het groene bladerdak genieten van het uitzicht op landgoed Amelissewerd. Als je een (avontuurlijk) rondje wilt maken, kun je vlak voor kanoverhuur De Rijnstroom in je kano kruipen en proberen om je door de extreem lage doorgang onder de Weg tot de Wetenschap heen te duwen. Na nog twee andere doorgangen kun je de kano over de berm naar de Zilveren Schaats tillen en de route vervolgen zoals bij rondje 3 beschreven. •

Schatzoeken met de telefoon

Twee jonge vrouwen komen met een telefoontje in de hand de straat ingelopen. 'Nog vijftien meter' zegt de één. Een paar meter verderop beginnen ze te zoeken. Ze kijken in de bosjes, onder losliggende stenen, achter de regenpijp en dan... gevonden! Waren ze hun fietsleutels kwijt, hun verstand misschien? Nee hoor, ze zijn aan het geocachen.

Geocaching is een spel waarbij in de hele wereld caches, een soort schatten, verstopt zijn. Sommige van deze ruim 2,5 miljoen caches zijn nog kleiner dan een vingerhoedje, anderen hebben het formaat van een flinke ammunitiekist. Met een smartphone of GPS-apparaat en een gratis account op de website Geocaching.com kun je achterhalen waar ze liggen. Maar dan ben je er nog niet. Sommige caches zie je meteen, maar er zijn er ook die zo vernuftig zijn verstopt dat je een uur aan het zoeken bent.

Andere caches bereik je alleen na een lange wandeling of je moet eerst een puzzel oplossen voordat je de precieze coördinaten krijgt.

Zeer ervaren

Voor veel spelers is geocaching een leuke manier om onbekende plekken te ontdekken. In steden liggen caches niet per se op de bekende toeristische plekken, maar net in dat ene leuke zijstraatje of bij dat grappige beeld even verderop. Kortom, plaatsen waar je anders misschien nooit was gekomen. In de Binnenstad liggen 24 caches. Ook zij laten je net een beetje anders naar de stad kijken. Zo komen geocachende bezoekers nog eens bij de Weerdsloop of in het Zocherpark, niet meteen toeristische toplocaties.

Drie van de Binnenstadscaches zijn neergelegd door Vincent van Bentem, onder geocachers beter bekend als Askikker. Met meer dan 2500 gevonden caches is deze Binnenstadbewoner een zeer ervaren geocacher. Hij begon in 2009 met geocachen en verstopte een half jaar later al zijn eerste cache. Noodzakelijk, vindt hij. Want als niemand een cache verstopt, houdt het spel snel op.

'Snelle' caches

De meeste caches in de Binnenstad zijn vrij moeilijk. Je vindt ze pas als je eerst een ingewik-

kelde puzzel hebt opgelost of een uitgebreide speurtocht hebt ondernomen. Buitenlanders die Utrecht een dagje bezoeken willen meestal geen uren aan een cache besteden. Ze moeten immers ook nog de Domtoren op en waterfietsen op de Oudegracht. Vincent wil graag een aantal caches neerleggen die sneller te vinden zijn, waarmee de stad aantrekkelijker wordt voor geocachende toeristen. Maar dat is lastig, geeft Vincent aan. Volgens de regels van Geocaching.com moet de gemeente Utrecht toestemming geven voor caches die op haar grondgebied worden gelegd. In tegenstelling tot sommige andere gemeentes heeft Utrecht hier nog geen beleid op ontwikkeld.

Nog een telefoonspelletje

Een ander populair 'buitenspel' met de mobiele telefoon is Ingress. In dit spel zijn markante plekken uit de echte wereld zoals standbeelden en monumenten aangewezen als portalen (een computerterm die niet alle lezers kennen). Doel van het spel is controle te hebben over zoveel mogelijk portalen - een soort digitaal landjepik. Daarvoor moet je portalen virtueel aanvallen en verdedigen, maar dat lukt alleen als je ook in de echte wereld in de buurt van zo'n portaal bent. Spelers moeten er dus wel op uit om vooruitgang te boeken - en krijgen meteen wat toeristische hoogtepunten mee. Op 20 juni en 21 juni vond in Utrecht een groot Ingress-evenement plaats. •

Jonas

De jongen op de voorpagina heet Jonas en woont in een bovenhuis in de Haverstraat, samen met zijn moeder Marieke van Osch, die schrijft in deze krant, en zijn vader Anton van Tetering, die er kaarten voor maakt. Hij is dertien en zit in de tweede klas van het Stedelijk Gymnasium. Hij is op atletiek bij Hellas en loopt in het weekend hard met zijn ouders. Maar terwijl zij de singel heen en terug rennen, houdt hij het op het keerpunt voor gezien.

Jongeren van zijn leeftijd om samen ergens in de buurt in een verloren kwartierje een balletje mee te trappen zijn er nauwelijks. 'Ik ken hier dichtbij één meisje, verder zou ik het niet weten. Misschien zou het leuker zijn als er meer waren, maar ik kan niet vergelijken'.

De gemeente bekommert zich volgens hem weinig om jongeren boven de twaalf. De speeltuin De Kleine Dom (met voetbalkooi) mag je niet meer in, andere voorzieningen zijn er in een flinke cirkel rond zijn huis niet. 'Ik denk', zegt hij, 'dat men niet gauw iets voor een specifieke leeftijdsgroep doet'.

Dat mag dan zo zijn, Jonas woont graag in de Binnenstad. 'Ons huis is een beetje klein, dat is wel eens een probleem. Maar het is leuk om hier rond te lopen... al die variatie. Ik denk dat het leuker is dan in een buitenwijk of buiten de stad.'

© Sjaak Ramakers

Fietsersbond gelooft in 'actieplan' wethouder

Fietsen moet 'gemakkelijker, veiliger en leuker' worden als het aan verkeerswethouder Lot van Hooijdonk (GroenLinks) ligt. Net voor de zomervakantie stuurde zij haar 'Actieplan Utrecht Fietst! 2015 – 2020' naar de gemeenteraad. De ingrediënten van het plan zijn verbetering van fietspaden, minder stoplichten, doorfietsroutes en meer fietsenstallingen. De Fietsersbond is enthousiast, ook al krijgen sommige schaduwkanten van de fiets weinig aandacht.

Het Actieplan mikt kort gezegd op 'de hoofdrol van de fiets in het straatbeeld'. Voor speciaal de Binnenstad staat er niet veel nieuws op stapel. Dat is niet zo vreemd, want daar speelt de fiets nu al de hoofdrol. Wel wringt het dat het Actieplan weinig te bieden heeft als het gaat om de negatieve kanten van de fiets die juist in de Binnenstad zo zichtbaar zijn, zoals gevaarlijk fietsgedrag en op de stoep geparkeerde fietsen. Peter van Bekkum, voorzitter van de Utrechtse afdeling van de Fietsersbond, is blij met het plan. 'De gemeente spreekt zich duidelijk uit voor de fiets als het vervoermiddel. Nieuwe en al eerder genomen maatregelen zijn bij elkaar gezet. Die moeten het fietsen comfortabel en snel maken, en je kunt je fiets straks ook beter kwijt, want er komen meer fietsenstallingen, die de overlast van parkeren op de stoep moeten verminderen.'

Verlokkende routes

In de Binnenstad wordt de Voorstraat verbeterd. Nu moet je daar op de fiets allerlei manoeuvres uitvoeren om overeind te blijven. Straks staan fietsers en voetgangers er centraal. Verder worden drukke fietsverkeersaders ontlast door prettig rijdende omwegen. Fietsers worden verlokend over de singels te rijden in plaats van door het centrum. In de Binnenstad zelf zijn er ook alternatieve fietsroutes. Een werd overigens al in 2008 gelanceerd door de Fietsersbond: de Herenroute die via Mariaplaats-Springweg-Herenstraat-Maliebaan naar de Burgemeester Reigerstraat het alternatief biedt

voor de drukke route van station naar Uithof via Vredenburg en Janskerkhof. De Herenroute is niet populair. Je ziet er maar weinig fietsers, je fietst er ook niet speciaal lekker. Maar het Actieplan wil de route verbeteren en herkenbaarder maken, overigens zonder vervanging van de klinkerbestrating, die bij de historische Binnenstad hoort. Andere binnenstedelijke alternatieve fietsroutes die herkenbaarder worden zijn Daalsetunnel-Breedstraat-Biltstraat als alternatief voor Vredenburg-Janskerkhof, en Domstraat-Lange Nieuwstraat als alternatief voor de Oudegracht.

Groene golven

Fietsers en voetgangers krijgen volgens het Actieplan voorrang bij stoplichten. Peter van Bekkum van de Fietsersbond: 'Ze zijn niet allemaal nodig en fietsers moeten vaak lang wachten. Daarom is het niet zo gek dat ze dan door rood rijden. Goed dat de wachttijden voor fietsers worden verkort. En als ze overbodig zijn, gaan stoplichten weg. Waarom dat niet nu al gebeurt is me trouwens een raadsel.' Het Actieplan heeft meer stoplichtmaatregelen in petto, zoals dubbel groen licht voor fietsers en voetgangers, groene golven, meer wachtruimte bij stoplichten en schuine oversteken.

Fietsparkeren

Iedere fietser weet het: ondanks extra rekken en pop-upstallingen kan je je fiets in het centrum niet goed kwijt en de fietsen op de stoep, ook voor woningen, zijn vaak hinderlijk. Echt grote

problemen zijn er bij het station, het Vredenburg, de Neude en het Ledig Erf (in opkomst met stip). Het Actieplan komt, behalve voor het station, niet verder dan het bekende weghalen van weesfietsen en de verwijsborden naar de enkele stallingen, maar daar ga je niet helemaal heen als je even in een winkel moet zijn of iemand een bezoekje brengt. Dan parkeer je wild en dat moet kunnen.

Natuurlijk noemt het Actieplan wel 'de grootste fietsenstalling van de wereld' die nu wordt gebouwd aan de Binnenstadskant van het station. Het eerste deel, voor 1500 fietsen, gaat in 2016 open. Als in 2018 de hele stalling klaar is, kunnen er 12.500 fietsen in. De officiële verwachting is dat dan de onafzienbare massa's fietsen die nu bij het station in en buiten de rekken gepropt staan (aan de Binnenstadskant nu ongeveer 12.000) in hun geheel verdwijnen in de stallingen.

Ergerlijk fietsgedrag

Hoog op de lijst van ergernissen in het verkeer staat gevaarlijk en hufterig fietsgedrag. Tegen het verkeer in, zonder licht, zigzaggend door rood licht, veel te hard, in het wandelgebied – in de Binnenstad allemaal bekende overtredingen. Het Actieplan Utrecht Fietst! verwijst voor de aanpak naar het Actieplan Verkeersveiligheid 2015-2020 en die blijkt grotendeels te bestaan uit 'het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid'. Zo krijgen bijvoorbeeld fietsers zonder licht een filmpje te zien over de gevaren en 'daarna gaan voorlichtingsmedewerkers het gesprek aan.' Zou een agent die het gesprek aangaat en een bon schrijft niet effectiever zijn? Nee, de handhaving van de verkeersregels wordt afgedaan met de korte mededeling dat er overleg komt met de politie. •

Freestylers, maar niet overal

Bart (15) uit Winschoten, Jasmijn (17) uit Apeldoorn, Daniël (14) uit Alkmaar, Maarten (18) uit Almelo zijn aan het 'freestylen' achter het station, voor de ingang van het Stadskantoor. Ze voeren met skateboards en ballen allerlei trucs uit.

Via Facebook of groepsapp spreken ze 'meetings' met elkaar en andere freestylers af. Zij reizen met de voordeelkaarten van Etos, Kruidvat of Hema die af en toe in de aanbieding zijn en soms dichterbij huis ook met een OV-kaart.

Gettoblaster met eigen muziek en daarnaast op de grond een telefooncamera voor een filmpje op youtube voor het geval er mooie combo's ontstaan. Maar halverwege is het plotseling afgelopen. De Spoorwegen hebben de politie gebeld. De jongelui zorgen voor te veel overlast. Eerder dan de bedoeling was reizen ze door naar Brabant. Ze gaan slapen bij andere freestylers en freestylen morgen weer door.

© Humphrey Daniëls

Skateparade: een zomers feestje op wielen

In de zomermaanden rijden elke vrijdag twee- tot driehonderd mensen op skeelers een route van ruim twintig kilometer. Begin- en eindpunt van deze Skateparade is het Lucas Bolwerk. Elke vrijdagavond, als het niet regent, verzamelen net na half acht de eerste di-hards zich in cafe de Potdeksel en in het parkje.

Charlotte (57) en haar dochter Merlijn (21) uit Voordorp komen opgewekt aangerold. Dit is Merlijns eerste tocht. 'Ik ben een beetje zenuwachtig, maar mijn moeder, die al zes jaar meerijdt, zegt dat er een goede pauze is.' Charlotte skeelert al meer dan twaalf jaar, in de winter schaatst zij. Jeroen (35) zit op de stoeprand en ver stelt zijn skates. Hij komt met de bus uit Nieuwegein en is vanuit het station hierheen gereden. Ook Emile (28) is net aangekomen, uit Arnhem. 'Daar is onze nachtelijke skateparade illegaal. Hier heb je er tenminste muziek bij. Ze hebben het ongelooflijk goed georganiseerd met bezemwagens en wisselende routes. De politie en de gemeente steunen de U-Skateparade, daardoor kunnen wij prachtig over de openbare weg rijden'.

Gratis remles

'Veel mensen komen met de bus of de trein, vandaar dat de tocht in de Binnenstad moet beginnen en eindigen', zegt Doris Breedveld, de pr-vrouw van U-Skateparade. 'Vroeger spraken wij bij aan de Jaarbeurskant van het sta-

tion af. Nu, vijftien jaar later, zijn er 45 vrijwilligers, is er een geluidswagen, dj's, opgeleide EHBO-ers, remles. Alles dankzij sponsorgelden'.

'Iedere tocht is vooraf op proef gereden. Natuurlijk glijd je op asfalt het beste, maar af en toe een straat met keien kan geen kwaad. Met de gemeente hebben wij spelregels. Wij skaten tussen de 18 en 22 km per uur, een relaxed tempo'.

Zweepers

De skaters zijn tussen de twaalf en de zeventig jaar. Het gros is rond de dertig. Er zijn studenten en opvallend veel it-ers en mensen uit de communicatiebranche. Soms zijn er zelfs deelnemers uit Groningen of Limburg. Een enkeling komt rechtstreeks na het werk, verkleedt zich en neemt de kleren in een rugzak mee op de route.

Op het Lucas Bolwerk formeert zich binnen een kwartier een enorme groep mensen achter de geluidswagen. De stoet komt op gang. Het feest op wielen zal ongeveer twee uur duren. Het is inderdaad indrukwek-

kend goed georganiseerd. Blockers, verkeersregelaars in fluoriserende hesjes, snellen iets voor de stoet uit en zetten snel en soepel de zijstraten af, na het passeren van de skaters sluiten zij zich weer aan bij de stoet voordat de volgende straten worden afgezet.

Op weg naar Leidsche Rijn © Gerard Aminkhof
De zweepers zorgen dat er geen achterblijvers zijn. Met de portofoon wordt er gecommuniceerd. De groep glijdt in rap tempo de Voorstraat in en koerst via de Lange Viestraat richting Leidsche Rijn. www.u-skateparade.nl •

Bibliotheekplannen Neude concreter

Charles Crombach

Verhuist de openbare bibliotheek nu echt naar de Neude? Na de tumultueuze voorgeschiedenis rond het Smakkelaarsveld (bieb++) zou je er haast niet meer in geloven. Maar sinds gemeente, bibliotheek en projectontwikkelaar ASR de handen ineen geslagen hebben lijkt het strenge, gele postkantoor van Joseph Crowwel uit 1924 nu toch een nieuwe toekomst tegemoet te gaan.

Eind 2017 hoopt het nieuwe complex zijn deuren te openen mits ook de resterende ruimtes verhuurd zijn. ASR heeft het gebouw net voor de crisis gekocht en moest het onlangs een stuk afwaarderen. Maar de vastgoedontwikkelaar gelooft er in en richt zich op het aantrekken van o.a. modezaken en een grote versmarkt. De winkels krijgen hun plaats aan de grachtzijde waar tussen de twee massieve traptorens een hoge uitbouw van glas zal verrijzen. Het oude postkantoor wordt dus aanzienlijk vergroot. Dat zal aan de gracht vast meer levendigheid en

uitstraling opleveren - vooral als het buiten donker wordt. Een supermarkt van 5500 vierkante meter lijkt ook nogal ambitieus, maar ASR schat de locatie hoog in.

Café Dirkje Kuik

De parabolische bogen boven de hal aan de kant van de Neude blijven gelukkig onaangetast. De majestueuze ruimte kan wel 350 mensen aan en wordt de centrale verblijfsruimte van de bibliotheek. De hal kan ook goed functioneren als podium voor bijeenkomsten en events zoals verkiezingsavonden of festival-ontvangsten.

Café Dirkje Kuik (200 m2) komt op de eerste verdieping aan de kant van de Potterstraat en waaiert uit naar de hal. Boven de Oudegracht is een brasserie voorzien met gebogen glazen dak. Heel wat horeca dus; de bibliotheek zal de exploitatie uitbesteden. In de kelder aan de Neude komt een stalling voor 1100 fietsen. In 2013 is de bibliotheek verzelfstandigd, maar de gemeente blijft betrokken via de (gereduceerde) jaarsubsidie van tien miljoen (was

veertien). De totale oppervlakte van de bieb zal naar 9000 m2 gaan. Ter vergelijking voert directeur Ton van Vlimmeren de cijfers aan van Almere (12.000) en Maastricht (10.000). De nieuwe bibliotheekwet zet discussie en debat voorop. Er komen meer werk- en studieplekken en er zal royaal plaats zijn voor cursussen, workshops, literaire voorstellingen, exposities en een heus medialab. Er is veel aandacht voor de jonge doelgroepen, van ukkie's tot en met basisschoolleerlingen. Er is zelfs een theaterzaal en een auditorium (200 stoelen) met eigen ingang gepland.

Stadhuisbrug

Voor het bouwproject echt van start kan gaan moet het bestemmingsplan gewijzigd worden. De gemeenteraad moet daarover een besluit nemen. Grote vraag is uiteraard wie het zandstenen monument met koepel van glas-in-lood aan de Stadhuisbrug te zijner tijd zal betrekken. De gemeente is eigenaar en wil het gebouw in zijn geheel verkopen. Broeses huurcontract loopt tot eind 2016. •

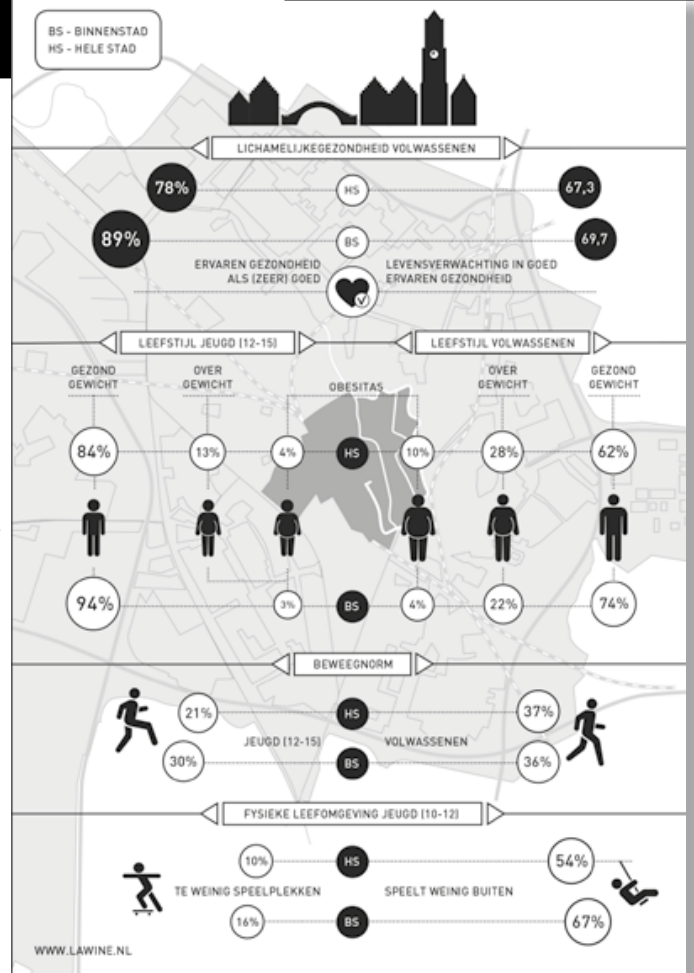
Gezonde boel hier

De Binnenstadbewoner voelt zich gezond. De ervaren gezondheid ligt met 89 procent fors boven het gemiddelde van Utrecht van 78,6 procent. En vergeleken met andere steden voelen inwoners van Utrecht zich ook gezonder.

De ervaren gezondheid onder de Utrechtse neemt overigens wel af, over de afgelopen jaren, van 88 procent in 2006, 86 procent in de monitor van 2010 en nu dus 78,6 als percentage voor de gehele stad. Daaraan wordt in de gemeentelijke publicaties niet veel aandacht besteed. Je moet lang zoeken voordat je een rijtje cijfers achter elkaar hebt gevonden. Oorzaak van de teruggang tot 78,6 procent is waarschijnlijk: we worden ouder, maar dat gaat samen met een steeds hoger aantal 65-plussers dat gezondheidsproblemen (hart en vaatziekten, diabetes, psychische aandoeningen, etc.) krijgt. En er is natuurlijk ook een verschil tussen je gezond voelen en gezond zijn. Ondertussen doen de kinderen en jongeren het goed. Zo is het overgewicht onder kinderen de afgelopen jaren afgenomen met ongeveer

twintig procent. En zeker in de Binnenstad zitten we erg hoog, met 94 procent van de kinderen op een gezond gewicht. Kinderen bewegen meer dan vroeger. 92 procent van de kinderen in de Binnenstad zit op een sportvereniging (82 procent in de gehele stad). Ook de volwassen Utrechtse leven steeds bewuster. Waren we vroeger notoire veeldrinkers, tegenwoordig zitten we op het landelijk gemiddelde. De levensverwachting in gezond ervaren jaren neemt intussen fors toe tot 67 jaren (in de Binnenstad ligt dat nog wat hoger). In 2008 was dat nog 60 jaar.

Bron: gemeentelijke <http://www.utrecht.nl/over-volksgezondheid/publicaties-en-onderzoek/kerncijfers-utrecht/> •

Veertig jaar schoffelen in Pandhof

Nico van Laar

Sies Jonkman tussen zijn bloemen © Saar Rypkema

Een waterig zonnetje schijnt op de Pandhof van de Dom. De zelfbenoemde beheerder Sies Jonkman is behoedzaam tussen twee plantjes in de weer met een schoffel. Sies viert dit jaar het veertigjarig jubileum van het particulier initiatief dat deze parel van de stad onderhoudt en koestert.

In 1975 verkeert de Pandhof in een erbarmelijke staat. Joke Franken-Binnenstadskrant pagina 10

huizen, studente in de rechten, treft een totaal verloederde tuin aan. Op de muren zit graffiti, er ligt vuil van een half jaar, hagen zijn al lang niet meer gesnoeid en er zitten gaten waar mensen doorheen lopen, kortom: het is een bende. Joke trekt zich het lot van de tuin aan en begint met het herstel. Eind jaren zeventig vertrekt zij uit Utrecht. Sies, die haar vanaf 1977 al hielp, neemt de leiding over en plant, wiedt en schoffelt tot op de dag van vandaag de Pandhof

samen met de andere vrijwilligers. 'Ik had destijds natuurlijk nooit gedacht dat ik hier 38 jaar later nog zou staan en dat ik totaal verknocht zou raken aan deze plek'. Er staat niets op papier, maar de universiteit (eigenaar van de tuin) en de kerk zijn de vrijwilligers uiteraard zeer erkentelijk voor het werk dat zij verrichten.

Nadruk op regelmaat

Sies eerste werk begint met 'gewoon planten verzamelen', bijvoorbeeld uit het Openluchtmuseum in Arnhem, en uit botanische tuinen. Dankzij een substantiële subsidie van de Krediet- en Effectenbank kan hij later een plan maken. Het moet een klassieke tuin zijn, vindt hij, ordelijk en niet te hoog. 'Je moet altijd van de ene naar de andere kant kunnen kijken.' Per perk één plant in het midden en vier andere er omheen. 'De buxushaag is beeldbepalend, en niet de begroeiing, dat past in zo'n strakke omgeving met een grote regelmatigheid.' Sies plant aanvankelijk alleen middel-eeuwse kruiden, maar dat wordt wel

erg saai. Met pastelkleurige eenjarige, zoals korenbloem en wilde pioenroos - wordt een mix gecreëerd van nutsplanten - voor de keuken, voor medicinaal gebruik of voor verfstoffen - en sierplanten. Nooit te hoog, met variatie in de textuur en met nadruk op regelmaat. Er bestaat een goede samenwerking met Jan Tolsma van de Botanische Tuinen Utrecht. Alle planten kunnen daar opgekweekt worden. Later in dit jubileumjaar komt er een website met de details, inclusief exacte locatie, van alle 350 planten in de tuin.

Vergroeid geraakt

Er zijn nu vier vrijwilligers, maar er is ruimte voor meer. Ook Jonkman wordt misschien op een gegeven moment minder mobiel... Let wel, het gaat niet alleen om de zorg voor de tuin, ook het vuil in de Kruisgang moet opgeruimd worden, de fontein schoongemaakt, zwervers en hangjongeren aangesproken op hun gedrag. •

Singeloever wordt zachter en mooier

Langs het hele stuk singel tussen Tolsteegbrug en Weerbrug komen allerlei elementen om de harde betonnen oeverbescherming te 'verzachten'. Als de proef slaagt wordt het project uitgebreid naar de rest van de singel. Naast oeverbegroeiing vlak langs de waterrand komen er drijvende eilandjes en waterplanten, natte oevervegetatie en zogenaamde fauna-uittreedplaatsen (FUP's). De maatregelen zorgen niet alleen voor verfraaiing, maar ook voor nieuw leven, zowel boven als onder water.

Sommige mensen zeiden het meteen, anderen gaven het later wat schoorvoetend toe: de nieuwe betonnen oeverbescherming langs de singel is niet mooi en vormt voor dieren een barrière.

Twee jaar geleden lanceerde de gemeente het Waterplan Binnenstad. Iedereen kon voorstellen indienen. Een groep bewoners besloot zich te gaan bezighouden met de verbetering van de uitstraling van de singels. Kritiek op de betonnen oeverbescherming was er genoeg. Ten eerste: de oorspronkelijke geleidelijke overgang van talud naar water is veranderd in een harde, abrupte scheiding. Getracht was om de wal met steentjes, die door het baggeren was verdwenen, in een betonnen imitatie terug te brengen. Maar de wal blijft, tegen de verwachting in, gewoon keihard en door de steile uitvoering is de rand bovendien een onneembare hindernis voor kleine waterdieren zoals jonge eendjes, evenals ook voor honden die een koele duik in de singel nemen. Ten tweede zijn er problemen met de kwaliteit van het water. Het grootste probleem zijn de zwevende deeltjes die het water troebel maken. Het ontbreekt ook

aan vegetatie die reptielen en bijvoorbeeld libellen aantrekt.

Mosselen

De plannen die de groep bewoners voorstelde, mag je niet zomaar uitvoeren en zeker niet in een rijksmonument. Uiteindelijk hebben alle verantwoordelijke organisaties, zoals waterbeheerders, waterschap, erfgoedbeheerders, havenmeester en parkbeheerder zich achter de plannen geschaard. En ze hebben, niet geheel onbelangrijk, financiële middelen in het vooruitzicht gesteld. Wel moeten de vergunningen, op basis van gedetailleerde tekeningen, nog verkregen worden. Voorwaarde is wel dat bewoners garant staan voor het schoonhouden en de bewaking van de kwaliteit van de projecten.

Tegelijkertijd met deze voorstellen komt de gemeente met een tweede project in samenwerking met Bureau Waardenburg BV, een adviesbureau op het gebied van ecologie en landschap. Het doel van dit project is ook verbetering van de waterkwaliteit en wel door het uitzetten van zoetwatermosselen die zwevende deeltjes uit water filteren. Een eerste proef in de gracht van fort De Bilt liet zien dat ook

De (nu nog) harde oever © Saar Rypkema

blauwalgen hiermee kunnen worden bestreden. Waarschijnlijk omstreeks de verschijningsdatum van deze krant zullen er op proef een aantal kratten met gaas in de singel worden uitgezet. De mosselen moeten zich hierin spontaan ontwikkelen. Ook zal, in aansluiting op het eerste project, worden getest of de kratten ook goede wortellocaties voor drijfwaterplanten zijn. De kratten zullen niet zichtbaar zijn; tenzij het water glashelder wordt.

Kunstroute

Een derde voorstel om de singel te verlevendigen is een kunstroute. Een

ludiek voorstel (een kunstbootje bij het Centraal Museum) is opgepikt door de directeur van het museum en vervolgens overgenomen door de adviescommissie beeldende kunst en vormgeving. De bedoeling is met kunstobjecten de overgang van water naar lucht en oevers uit te beelden, waarbij de objecten de groenbeleving van de singel moeten versterken. Drie kunstenaars, met gevoel voor en ervaring met deze materie, zijn uitgenodigd vóór oktober een schetsontwerp te maken. Naar verwachting zal dit project uit fondsen kunnen worden bekostigd. •

WC verdwijnt van Mariaplaats

Het ontzierende wc-huisje van J.C. Decaux midden op de gerenoveerde Mariaplaats verhuist naar het Moreelsepark. Het blijft daar twee jaar staan, tot in 2017 het contract met Decaux afloopt. •

Voetgangersgebied groter?

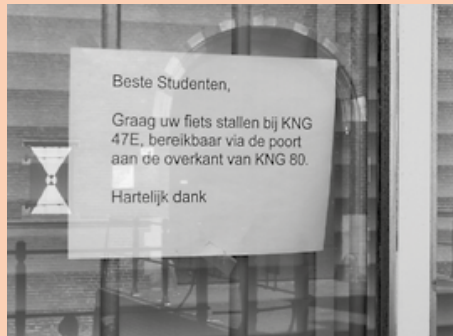
Het stedelijke Actieplan Voetgangers, dat deze zomer is gepresenteerd, bestaat voornamelijk uit actiepunten voor de Binnenstad. Er staan algemene voorwaarden in zoals een vrije route met fysiek comfort (vlakke, slipvaste, stevige materialen voor bestrating) en ook enkele knelpunten. In de Nobelstraat heeft de voetganger, mede door obstakels, te weinig ruimte, waardoor hij op het fietspad gaat lopen. Als verwijdering van de obstakels te weinig soelaas biedt moet er een plan komen voor een nieuwe verdeling van de ruimte van gevel tot gevel. Een zelfde voorstel wordt gedaan voor de Voorstraat. Ook hier is te weinig ruimte, ondermeer door de vele gestalde fietsen. De bewoners klagen daar al jaren over. Het actieplan stelt voor om te verkennen of het voetgangersgebied uitgebreid kan worden. Er wordt niet gezegd waar en hoe en of het dan om een gebied zonder auto's én fietsers gaat. •

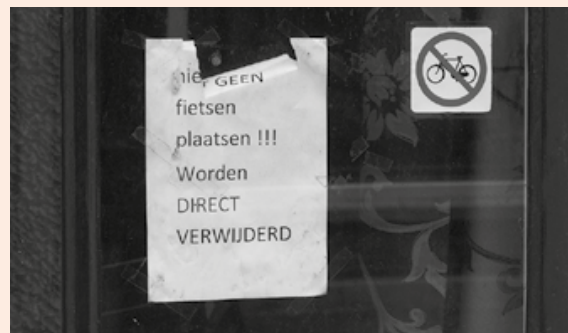
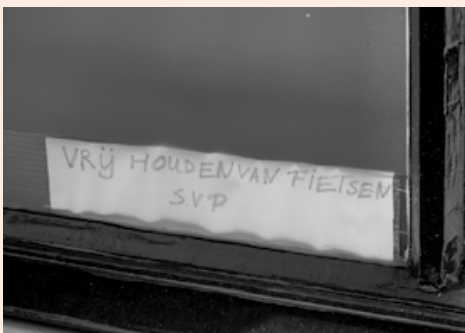
Veel activiteiten in de 3 Krone

Buurthuis In de drie Krone, Oudegracht 227, loopt steeds voller met activiteiten. Zo geeft Willem Willemse op maandag- en donderdagavonden schildercursussen, verzorgt Muriel de Beer op donderdagmiddagen een cursus over de kunstgeschiedenis van Utrecht (opgeven Kunstmuriel@hotmail.com) en is er op woensdagmiddagen een kinderkunstklas van Annette van der Heuvel (opgeven Annettevandenheuvel@hotmail.com). Op woensdagmiddagen is het buurthuis open voor een kopje koffie. Goed ingevoerde bestuursleden zijn dan aanwezig om uit te leggen wat er speelt in de stad. Er is een initiatief om op de woensdagmiddag ook een informeel bridgeclubje te starten (opgeven bij inde3krone@hotmail.com). De maandelijkse maaltijd van Restovanharte is dit jaar nog op 18 september, 16 oktober, 20 november en op en nader te bepalen datum in december. Het buurthuis is veel in gebruik als repetitie- en vergaderruimte. •

'Zet hem ergens anders'

Je kunt er niet van uitgaan dat wildvreemde mensen het wel uit hun hoofd halen hun fiets zomaar tegen je raam te zetten. Het gebeurt juist hartstikke veel. Als je het niet wilt, of er je bekomst van hebt, dan moet je dat duidelijk maken. Dat kan vriendelijk, iets minder vriendelijk, of met een keihard dreigement. Sjaak Ramakers ging de ramen langs. •

Een jaar Stadskantoor: nog steeds kinderziekten

Hal stadskantoor © Gerard Arninkhof

Direct na de opening van het Stadskantoor klaagden ambtenaren over lawaai en gebrek aan privacy op de werkplek, wachttijden bij de liften en vooral over het verplichte flexwerken. De burger mopperde over de veel te lange telefonische wachttijden, de onbereikbaarheid, de ontoegankelijkheid voor bezoekers met een auto en het feit dat je uitsluitend op afspraak welkom bent. Op 7 oktober is het een jaar geleden dat het immense gebouw werd betrokken. Hoe is inmiddels de tevredenheidsscore?

23 augustus, 10.10 uur. Ik meld me voor mijn afspraak om mijn paspoort te verlengen, die ik een week eerder telefonisch gemaakt heb. 'Weet u hoe het werkt?' vraagt een medewerkster. 'Toets uw geboortedatum in op dit display en u ontvangt uw nummer en loket waar u zich kunt melden.'

Ik toets 07-02-1963 in ... geen herkenning. 'Zo te zien heeft u vandaag geen afspraak', zegt

de medewerkster. 'U moet gewoon een nieuwe afspraak maken, maar doe het via internet, dan heeft u altijd de afspraakbevestiging. Duurt ongeveer een week met deze drukte.'

Een week later slaagt mijn missie, echter wel met anderhalf uur vertraging, omdat er toevallig een internetstoring is. Ik gebruik de lange wachttijd om mijn ervaringen te delen met andere bezoekers. Vooral de telefonische

wachttijden, van gemiddeld twaalf minuten, zijn een bron van ergernis. Misschien komt het, wordt geopperd, omdat nergens rechtstreekse telefoonnummers van ambtenaren beschikbaar zijn en alles via het algemene nummer loopt. Andere klachten: 'Alleen met een afspraak word je geholpen en zelfs dan zit je nog een uur te wachten!' 'Van de gemeentelijke site snap ik helemaal niets.' 'Ik ben de jongste niet meer en kan niet met de auto komen. Ze willen dat je met het openbaar vervoer komt, waar ik niet eens kan zitten.'

De bezoekers die ik in die anderhalf uur en op een aantal andere momenten spreek, vinden het Stadskantoor mooi en groot, maar storen zich aan de dwang: de gemeente die je dwingt een afspraak te maken, ook al hebben de ambtenaren op dat moment misschien geen enkele klant, de gemeente die je dwingt met het openbaar vervoer of de fiets te komen, wat voor velen niet past bij hun omstandigheden, de gemeente die je dwingt een moeilijke internetsite te bezoeken.

'Ik lijk wel een bouwvakker'

Van de drieduizend ambtenaren in het Stadskantoor vraag ik er later vijftien naar hun ervaringen. Eén ervan zegt: 'Je schaamt je soms wel wanneer je partijen die in onze stad willen investeren moet vertellen dat we met de auto vrijwel onbereikbaar zijn'.

Toch zijn er bijna driehonderd parkeerplaatsen in de kelder. Daarvan zijn er tweehonderd gereserveerd voor voertuigen van de verschillende afdelingen. De overige honderd parkeerplaatsen zijn uitsluitend beschikbaar voor invaliden. Echter alleen op afspraak.

Sommige ambtenaren vinden het prettig om volgens afspraak te werken, zodat ze precies weten hoeveel tijd ze per klant hebben. Anderen vinden daarentegen dat deze manier van werken ten koste gaat van de productiviteit. 'Vroeger kon je meer bezoekers helpen.'

De meesten vinden het positief om met alle collega's onder één dak te werken. 'Je ziet een gezicht bij mensen met wie je vroeger enkel telefonisch contact had.'

De een vindt het systeem van flexplekken minder bezwaarlijk dan de ander. Sommigen noemen het geen punt om iedere dag andere mensen naast zich te hebben, anderen vinden het een nadeel dat teams niet bij elkaar zitten. (Dat er niet snel ruggespraak mogelijk was met collega's, heeft sommige afdelingen ertoe gebracht weer samen een ruimte te claimen.) 'Ik lijk wel een bouwvakker', lacht een medewerker van de juridische afdeling. 'Ik sta 's morgens om zes uur op om niet in de rij voor de lift te hoeven wachten en een normale werkplek te zoeken.' Want wie bij drukte te laat komt, loopt de kans op een minder prettige werkplek of zelfs op een plaats op een loungebank. •

Trouwen achter wit gordijn

Annette Schweizer

Lucie Oostveen werkt al vijftien jaar als receptioniste bij de gemeente, de langste tijd bij de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling in de Kaatstraat en een aantal jaren in het stadhuis. Dat laatste was haar favoriete locatie omdat zij nu eenmaal veel minder met nieuwe architectuur heeft dan met oude, sfeervolle gebouwen. In het Stadskantoor heeft zij haar werkplek op de zesde etage, de hoogste verdieping die voor publiek toegankelijk is. Zij, of een van haar collega's, ontvangt mensen die voor een vergadering komen en zij geeft pasjes uit voor bezoekers die de publieksruimte verlaten zodat niemand ongeregistreerd door de hogere lagen van het gebouw kan gaan dwalen.

Ondanks de verschillen met het stadhuis voelde Lucie zich vanaf de eerste dag prettig op haar nieuwe plek. Voortdurend komt zij collega's tegen die ze jaren geleden in de Kaatstraat of op de Stadhuisbrug leerde kennen en daarna uit het oog verloor. Wat dat betreft is het Stads-

kantoor één grote reünie. En het uitzicht: aan de ene kant richting Binnenstad en aan de andere kant het Jaarbeursplein. Niet alleen voor ambtenaren is dit leuk. Het publiek heeft de prima koffie voor een euro in de koffiecokorner op de zesde etage al ontdekt. Er is bijvoorbeeld een echtpaar van in de negentig, zij in de rolstoel, hij erachter, dat een paar keer per week langskomt. Lucie laat met een neutraal gezicht de trouwzaal zien. Het is een cirkel van pakweg vijf meter doorsnee met rondom een wit gordijn zoals rond een ziekenhuisbed. In het midden twee krukjes tegenover een kleine kathedraal. Uit het plafond komt roze licht (naar wens kan men ook kiezen voor een andere kleur). Toekomstige echtparen komen vaak even kijken. Dat het binnenskamers het mortuarium genoemd wordt, hebben we niet van haar. De twee trouwzalen op de Stadhuisbrug zijn gewoon in gebruik gebleven. Maar hier in het Stadskantoor is trouwen gratis. •

Digitale muur

Annette Schweizer

Via een van de twee draaideuren van het Stads-kantoor kom je in een immense, lichte ruimte. Je blik wordt naar boven getrokken langs de verschillende verdiepingen, waar ambtenaren te zien zijn in gesprek met burgers. Het zijn er niet veel, het is ongezellig rustig. Vanaf de tweede verdieping kijken twee mensen van de bewaking naar beneden en houden de draaideuren en de begane grond in de gaten. Planten doen hun best

om door de netten langs de balustrades te slingeren. Vanaf de vierde verdieping groeien palmbomen richting glazen hemel vol ledlampjes. Je loopt naar de meldpalen midden in de ruimte die nummertjes uitspugen zodra je de juiste toetsen aanslaat. Naast elke paal een gastvrouw. Nog voor je aan de beurt bent, hoor je hun mantra: 'Heeft u een afspraak? We werken hier alleen op afspraak.' Je hebt thuis op je computer per ongeluk een afspraak voor volgende week gemaakt, niet voor vandaag dus. En nu word

je weggestuurd. Door die mevrouw. Die zegt dat het haar spijt. Afspraak is Afspraak. Als je een puber was, zou je een trap tegen die paal geven en roepen: 'Met mij is nooit iets afgesproken!' Maar je bent volwassen en dus zeg je: 'Mevrouw, het is helemaal niet druk, het is vakantie, waarom kan ik niet gewoon even doorlopen?' 'Nee', zegt ze, 'we werken hier alleen op afspraak.' Kom je hier ana-loog binnenstappen voor een simpel uittrekseltje, loop je tegen een digitale muur. Ook al noemen ze het een digitaal loket, het is gewoon een MUUR. •

Op een plein hoort een fontein

Bert Determeijer

Op het Janskerkhof schenkt het beeldje van Bacchus eeuwig water. Achter de kerk ligt deze fontein van Mari Andriessen erg bescheiden, maar tegenover de sociëteit van het studentencorps dus wel op haar plaats. Nee, dan het Feest der Muzen voor de Stads-schouwburg. Bij het juiste licht vertonen ze regenbogen. De creatie van Joop Hekman behoort onmiskenbaar tot de topfonteinen in de oude stad. Veel meer zijn er niet.

Feest der Muzen © Sjaak Ramakers

Er is de fiere spuiters in de Catharijnesingel in de bocht van de singel bij de Bleekstraat. Er is kabbelend water langs de gevel van het stadhuis. En tenslotte klatert er een straaltje onder de kanunnik in de Pandhof. Een geval apart is de kleurige nevelfontein die uit de straten opstijgt en de contouren van het oude Romeinse castellum markeert. In ieder geval ontbreekt een fontein waar kinderen zich kunnen vermaken.

De fonteinarmoede van Utrecht blijft actueel, vooral nu zomers door hittegolven worden beheerst. Er zijn nog pleinen waar het kan. Op een plein hoort een fontein, erkent Kees Visser, oud-hoofd van de gemeentelijke dienst Stadsontwikkeling en met Gerrit Jansen schrijver van het boek *Stadsplein Utrecht*. Het Vredenburg is uitgesloten, want daar is steeds markt. Voor de Neude pleit dat het vanouds de drassigste plek van de stad was (waarom daar nooit iets gebouwd werd). Die natte status kan met een fontein elegant herdacht worden. Bezwaar is dat de Neude vrij moet blijven voor evenementen. Maar met grondspuiters of 'bedriegertjes' vervalt dat bezwaar. Op het Janskerkhof is nog een zee van ruimte. Kees Visser noemt dat de meest kansrijke plek. 'Het is vanouds een open ruimte.'

Studiereis

Tot slot het Domplein. Eeuwenlang was iedere frivoliteit hier verboden, want heiligschennis, en dat is nu nog te merken. Een speelse fontein kan hier wonderen verrichten. Bezwaar is dat het hele Domplein een monument is. Toch ziet Theo van Wijk, inspirator van *DOMunder*, wel mogelijkheden. 'Ongeveer acht jaar geleden maakte ik met studenten een plan voor een fontein met 625 stralen, die de contouren van de kerken vormen. Het kostte een miljoen euro en we hadden zelfs een sponsor. En toch ging dat om allerlei redenen niet door. Maar het idee is er nog steeds en later dit jaar gaan we weer verder met het Domplein.' (Ter vergelijking: de fontein in het Museumpark in Rotterdam telt 180 spuiters en die op het Spui in Den Haag 196.) Wie in Utrecht een fontein wil, moet geduld hebben, zo leren de Muzen voor de Stads-schouwburg. In 1949 won de Utrechtse beeldhouwer Joop Hekman (1921-2013) een prijs met een ontwerp voor een fontein bij deze cultuurtempel. Daarna kwam er onenigheid. De gemeente wilde een stevige waterpartij, maar dat wilde Hekman niet, want in de singel was volgens hem al genoeg water. De kunstenaar kreeg driehonderd gulden subsidie voor een studiereis naar Rome om daar de fontein te bestuderen. Uiteindelijk werd men het eens en na tien jaar werd in 1959 Feest der Muzen onthuld. •

Omzetten en splitsen blijft kunnen

Dick Franssen

De gemeente gaat de voorwaarden voor omzetten en splitsen van panden aanscherpen. In oktober presenteert wethouder Paulus Jansen daartoe een voorstel. In januari moet de regeling ingaan.

De gemeenteraad en de wethouder hebben begrip voor de bewoners van straten waar de laatste tijd het ene na het andere huis is 'verhokt' en vervolgens volgestouwd met studenten of andere alleenstaanden. Maar tijdens de raadscommissievergadering van 27 augustus bleek tevens dat vrijwel alle fracties vinden dat het veranderen van grotere panden in meerdere kleine appartementen (splitsen) of in studentenkamers (omzetten) moet doorgaan, omdat er nu eenmaal veel vraag is naar studentenkamers en starterswoningen. Of er veel verandert moet dus maar worden afgewacht. Vrijdag 11 september, de verschijningsdag van deze krant, is er op het Stadskantoor een consultatiebijeenkomst over de nieuwe regels.

Deze zomer luidden bewoners van een groot aantal buurten en wijken de noodklok over de snelle achteruitgang van hun straten: de sociale samenhang verdwijnt, de stoepen staan vol fietsen, er wordt voortdurend verhuisd, er zijn vaak lawaaige feesten tot diep in de nacht. De Justus van Effenstraat is een voorbeeld van een straat die er ernstig onder heeft te lijden, en dichtbij de Binnenstad de Maliestraat en de Mgr. Van de Weteringstraat.

Voormalige gemeentelijke kredietbank in de Domstraat verandert in complex van kleine appartementen
© Sjaak Ramakers

Aanleiding voor een gezamenlijk protest was de verschijning van een rapport dat het externe bureau I&O-research in opdracht van de gemeente maakte. De conclusie van dat rapport was dat fundamentele veranderingen niet nodig zijn. De bewoners waren daar laaiend over.

Belangrijk punt is dat de regels van wijk tot wijk verschillen. Met facetbestemmingsplannen maakte de gemeente het in sommige buurten heel moeilijk nog panden te splitsen. Voor de Binnenstad gelden geen facetplannen. Het aantal splitsingen (185) is daar de afgelopen zes jaar groter geweest dan in welke wijk ook.

Actuele cijfers ontbreken

Gemiddeld worden per jaar in de hele stad 140 panden omgezet voor kamerverhuur. I&Q research constateert dat er van een stijging geen sprake is. Dat kan zo dan zo zijn (van illegale omzettingen zijn uiteraard geen gegevens bekend), maar het betekent wél dat er elk jaar dus 140 studentehuizen bijkomen, dus globaal duizend in zeven jaar.

Het onderzoeksbureau heeft cijfers tot en met de eerste zes maanden van 2014 en zegt dat er een forse daling van het aantal aanvragen voor splitsingen is in de jaren vanaf 2010. Oorzaak zou vooral de crisis op de woningmarkt zijn. Het is jammer dat I&O niet met actuele gegevens komt, want in steden als Amsterdam en Utrecht behoort die crisis inmiddels tot het verleden. Er staat weer een enorme druk op de ketel. In de Binnenstad was het aantal aanvragen voor splitsingen en omzettingen nog nooit zo hoog als de laatste maanden. De ChristenUnie verwoordde het op 27 augustus het mooist: 'Je kunt niet eindeloos buurten blijven ontwrichten'. •

Bewoners zijn huurverhogingen beu

Ellen Hakkaart en Anne Pols

'Genoeg is genoeg' zegt de poster achter een raam in de VrouwJuttenstraat. Een aantal bewoners van dit complex van woningbouwcoöperatie Bo-Ex weigert sinds 1 juli de huurverhoging. Martin van 't Klooster is de initiatiefnemer van deze actie. Hij woont er sinds twee jaar en betaalt inmiddels acht procent meer huur. 'En dat terwijl ik al 150 euro per maand meer aan huur moest betalen dan de vorige bewoner. Zo gaat dat bij elke mutatie.'

Van 't Klooster ergert zich dat huurders voor alle fouten van woningcorporaties en voor het regeringsbeleid opdraaien. 'Neem de malversaties: de gaten worden met huurverhogingen gedicht. Terwijl veel directeurs nog steeds meer verdienen dan een minister. En de zogeheten verhuurdersheffing voerde de regering in om de begroting sluitend te krijgen. Heeft allemaal niets te maken met kwaliteit en kwantiteit van woningen, waarom het in de volkshuisvesting hoort te gaan. Dat geldt ook voor de huurverhogingen die corporaties mogen doorvoeren op basis van het inkomen van huurders: Ik ken mensen die de afgelopen drie jaar achttien procent meer huur zijn gaan betalen. Bij een inkomen van 43.000 euro. Alsof dat een vetpot is'.

Naar de Huurcommissie

Niet alle negentien bewoners in de Vrouw Juttenstraat doen mee, volgens Van 't Klooster soms uit angst dat ze uit hun huis worden gezet. Bo-Ex dreigt met een deurwaarder, ook al gaat het soms om € 6,80 achterstand, want de oude huur wordt wel betaald. 'In oktober gaan we bezwaar maken bij de Huurcommissie', zegt Van 't Klooster. 'We willen inkomens beneden 34.000 euro slechts met 1% huurverhoging belasten, in plaats van de 2,5% die de overheid toestaat', zegt communicatieadviseur Esther Gruters van Bo-Ex. 'We begrijpen de problemen van mensen met een inkomen van 45.000 euro met 6% huurverhoging, maar daar kunnen we niets aan doen. De laagste inkomens hebben de sociale woningbouw het hardst nodig.'

Funest

Van 't Klooster constateert dat er nauwelijks aanbod van huurwoningen is in de Binnenstad. Half augustus zag ik op de website Woningnet precies twee woningen in de Binnenstad te huur. Allebei met een huur rond de 980 euro; vereist inkomen: ruim boven de 50.000 euro. Funest als bewoners in een wijk uitsluitend nog geselecteerd worden op inkomen.' Bo-Ex ziet dat probleem ook. De

hoge WOZ-waarde tikt door in de verhuurdersheffing die de corporaties aan de Rijksoverheid moeten afdragen. 'Dat kan erop uitdraaien dat we ons betere bezit verkopen', zegt Gruter. 'Dat is wat minister Blok wil.' •

Rooie Rat op zoektocht

De 'linkse' boekhandel De Rooie Rat vertrekt eind september van Oudegracht 65 (niet ver van bioscoop Rembrandt). Het collectief dat de winkel runt heeft faillissement aangevraagd en wil ergens anders opnieuw beginnen, in een modernere vorm, hoe precies is nog niet duidelijk. De Rooie Rat werd in '72 opgericht om te voorzien in de Utrechtse behoefte aan linkse boeken. Vanaf 1980 zit de winkel op de huidige locatie. Het 'linkse' karakter is gebleven, maar intussen vind je er ook 'gewone' literatuur en kinderboeken. Ook is er een boekenantiquariaat.

Moelijke kwesties voor De Rooie Rat zijn dat de winkel niet erg in de loop ligt en dat de belangstelling voor linkse boeken fors is verminderd. •

Een complete verrassing

Bart Engberts bij het Bartholomeusgasthuis met de kruk die hij nu niet meer nodig heeft © Sjaak Ramakers

Toen voormalig gemeenteraadslid Bart Engberts hoorde dat hij een heupoperatie moest ondergaan, is hij eerst eens goed gaan nadenken. 'Natuurlijk heb je als alleenstaande een heel netwerk van mensen om je heen

die boodschappen voor je willen doen, maar ik bedacht: hoe doe ik dat nou met twee krukken als ik opeens zin heb in een kopje thee? Je hebt maar twee handen, dus dat leek me lastig.'

Toen hij zijn zorgverzekering belde, bleek dat hij gebruik kon maken van een zorghotel en dat dat in zijn verzekeringspakket zat. 'Ik kon ook nog kiezen tussen een zorghotel in de bossen, of eentje in de stad. Zodra ik hoorde dat het Bartholomeus Gasthuis óók zorghotelkamers had, was de keuze snel gemaakt. Ik moet zeggen dat ik zeer verrast was dat ze in de Lange Smeestraat zorghotelkamers hadden. Ik kende als raadslid natuurlijk wel het Bartholomeus Gasthuis als verzorgingshuis, maar dat ze ook zorghotelkamers hebben is volgens mij het best bewaarde geheim van de Binnenstad. Voor mij tenminste.

Vier weken

Het is me erg goed bevallen, ontbijt op bed, lunch en diner in de brasserie, de fysiotherapeut en de pedicure bij de hand. Ook erg prettig dat er op je kamer, maar ook in de brasserie of in de serre, altijd plek is om je bezoek te ontvangen. De sfeer is prima, het personeel is aardig. Ik vond het een verrassende ervaring. Toch was ik blij dat ik na vier weken weer naar huis kon. Alleen al omdat je als

67-jarige ook wel weer eens wat jonger volk om je heen wilt zien. Als voormalig directeur van een school houd ik nog wel van een beetje reuring. Maar ik vond het al met al een fantastische oplossing om weer goed te herstellen. Nu kan ik weer fietsen, dus misschien fiets ik vanuit Tuindorp nog wel eens langs de Lange Smeestraat voor een kopje koffie in de brasserie. •

Lekker buiten bewegen

Jeu-de-boulesbaan zoekt spelers

Wist u dat er in de tuin (aan de singelkant) van het Bartholomeus Gasthuis een jeu-de-boulesbaan is? Deze baan is door iedereen te gebruiken. Spreek gewoon eens af met andere jeu-de-boulesliefhebbers. Bij de receptie van het Gasthuis kunt u de spelregels en ballen krijgen. •

Beweegtuin zoekt bewegers

Wist u dat in de binnentuin van het Gasthuis zes prachtige beweegtoestellen staan? Ook deze mogen door iedereen gebruikt worden. Op de toestellen staat precies wat u moet doen. Wilt u een keertje begeleiding hierbij hebben, dan helpt onze fysiotherapeut op maandagmorgen (tussen 11.00 en 12.00) u graag. Na al dat gratis bewegen en spelen bent u natuurlijk van harte welkom voor een kopje koffie of thee in onze brasserie. Informatie bij de balie van het Bartholomeus Gasthuis, of telefoonnummer 2310254. •

Doe-maar-groendag in de Kleine Dom

Een feestje, wat hapjes, werken aan de moestuin en vrijwilligers en Domklub-leden in het zonnetje zetten. Dat was de opzet voor de Doe-maar-groendag van begin juli in de Kleine Dom.

De kinderen van de DOMKlub willen graag de speeltuin vergroenen; dit in het kader van het wijkgroenplan. Na de eerste brainstormfase in maart zijn we de tweede fase ingegaan. Met een sponsorloop haalden de kinderen geld op om de plannen te realiseren. Dat het feest precies op een regendag viel, mocht de pret niet drukken voor alle mensen die er waren. De binnenruimte was vrolijk groen aangekleed; er waren sandwiches, verse ice tea, cupcakes, taart en spelletjes. Als extra kregen we van de gemeente plantjes en kruiden voor de verticale moestuin, die nu op de plek staat waar vroeger de konijnen stonden. Een belangrijk moment was ook het in het zonnetje zetten van de vrijwilligers en de sleuteldragers van de Kleine Dom. De kinderen van de DOMKlub hebben een taart voor ze gebakken en versierd. Een mooier bedankje kan je niet krijgen dan kinderen die hun waardering uitspreken. Voor diegene die er niet bij konden zijn, o.a. de babygroep op de donderdagochtend en de peuterclub op de vrijdagochtend, stond er taart in de koelkast. Voor alle anderen die er helaas niet bij konden zijn: ook jullie heel erg bedankt voor je inzet.

De leden van de DOMKlub zelf zijn ook bekroond tot erelid. Ze hebben laten zien dat ze ieder op hun eigen manier heel waardevol voor de speeltuin zijn. Van bloembollen planten tot het organiseren van deze doe-maar-groendag. Ieder kan zijn of haar talenten er in kwijt. Uiteraard wordt er ook veel lol gemaakt. Na de zomer gaan we verder met het wijkgroenplan.

De kinderen van DOMKlub, Lykele Ferwerda en Rhianne Lops (Sociaal makelaars van DOENJA Dienstverlening)

Grote make-over voor de Kleine Dom

Goed nieuws. Door de inzet van een actieve bezoeker konden we samen de Kleine Dom opknappen. Ze had geld aangevraagd bij de gemeente en die zag het belang in van een opknappactie en daarom is de aanvraag toegewezen. Samen zijn we zaterdag 29 augustus aan de slag gegaan om de achterraimte van de speeltuin een volledige make-over te geven. Zo maakten we een inspirerende ruimte waar ook oudere kinderen blij van worden. We sloten de dag samen af met een heerlijk diner. •

Zelf hapjes klaarmaken

Meldpunt overlast snackbars nog weinig gebruikt

Een nieuw meldpunt voor overlast van snackbars in de Binnenstad heeft in de eerste zes weken slechts twee meldingen uit de Binnenstad ontvangen. Van buiten de Binnenstad kwamen er vier. Een nogal onverwacht gering resultaat.

Twee jaar geleden hield de wijkraad Binnenstad een wijkraadpleging over lusten en overlast van horeca. Eén van de belangrijkste conclusies was dat sommige snackbars voor overlast zorgen. Ze kan bestaan uit luidruchtige bezoekers, troep op straat, stankoverlast, een lawaaïge en rondscheurende bezorgdienst, foutparkeerders, enz.

Een aantal raadsfracties stelde hierover vragen aan het college van B en W. De wijkraad adviseerde het college om extra maatregelen te nemen. Wat de wijkraad echter had geconstateerd en wat later ook door een uitgebreid onderzoek door de gemeente werd bevestigd, is dat deze overlast niet door klachtmeldingen bij de gemeente en politie kan worden bevestigd. Hiervoor kunnen verschillende

redenen zijn: weinig vertrouwen in de afhandeling, de volgende dag is de lust om te reageren verdwenen, de procedure is te omslachtig, het is onbekend waar de klacht naartoe moet. Wijkraad en ambtenaren van Toezicht en Handhaving bedachten daarom een eenvoudige procedure: een speciaal e-mailadres om de klachten nader in beeld te krijgen. Het adres werd verspreid via het wijkbureau Binnenstad, de site en het bewonerspanel van de wijkraad en via diverse huis-aan-huisbladen.

Extra inzet

De meldingen kunnen op elk moment worden verstuurd. De melders ontvangen een bericht van ontvangst, eventueel een verzoek om nadere informatie en een terugmelding van de bevindingen. Ook de ondernemers worden geïnformeerd over de meldingen, om zich te kunnen verweren of zelf oplossingsgerichte maatregelen te nemen. Toezichthouders zullen steekproefsgewijs (ook gedurende de nachtelijke uren) langsgaan bij bedrijven, waarover klachten zijn ontvangen. Deze extra inzet

geldt voorlopig voor zes maanden. Gedurende deze periode wordt de wijkraad regelmatig over de aantallen en de aard van de klachten geïnformeerd en zal er enkele malen overleg zijn tussen gemeente en wijkraad.

Onvoldoende bekend?

Tot nu toe heeft het nieuwe meldpunt dus nog maar weinig klachten opgeleverd. Zou de overlast toch meevallen, óf is het meldpunt nog onvoldoende bekend? Ook de vakantietijd kan een rol spelen, hoewel er juist in de zomermaanden meer overlast kan zijn. In ieder geval staat het meldpunt nog open voor klachten en op- of aanmerkingen. Laat het zo nodig niet bij een eenmalige melding. Juist meerdere meldingen kunnen een indicatie zijn of maatregelen effectief zijn. Bepaalde omstandigheden kunnen ook vragen om onmiddellijk ingrijpen. In die gevallen dient de politie gebeld te worden (0900 8844). Het speciale meldpunt is te bereiken onder overlastsnackbars@utrecht.nl

Ben Nijssen, lid Wijkraad Binnenstad •

Burendag met versierpakket

Annette Schweizer

Binnenstadbewoners lopen nog niet massaal warm voor Burendag, een initiatief van het Oranje Fonds en Douwe Egberts. Burendag is 'een jaarlijkse terugkerend feest dat je samen met je buren en je buurt viert op de vierde zaterdag van september'. Eind augustus waren er uit de hele stad 102 aanmeldingen binnengekomen, maar daaronder slechts een handjevol van buren uit de Binnenstad. En dat terwijl het om een jubileum gaat: Burendag bestaat tien jaar.

Een van de aanmelders uit de Binnenstad is de Wijde Begijnhof. 'Ik heb ook het versierpakket aangevraagd', zegt bewoonster Marion van der Bijl-Karsen. Het wordt voor haar de tweede keer dat ze zo met haar buren bij elkaar komt: 'Vorig jaar heb ik koffie geschonken en appeltaart gebakken. De buren bleven drie, vier uur zitten, om elkaar te ontmoeten en verhalen te delen. Wij zijn hier de eerste kopers en de eerste jongeren', vertelt Van der Bijl. 'Oorspronkelijk was dit een hofje met huurwoningen voor senioren. Door het grote leeftijdsverschil is er veel te vertellen.'

Burenhulp

De Korte en Lange Nieuwstraat hebben 12 september voor het buurtfeest gekozen. In de Korte Smeestraat willen buren 'iets' organiseren, maar het is nog niet duidelijk wat en wanneer. In stadsdorp Wolvenburg spraken buren af elkaar elke

eerste zondagavond van de maand te ontmoeten in de nieuwe koffiezaak op het Wolvenplein (dit 'burenfeest', bestaat nog maar kort). Vaak leiden dit soort onderlinge contacten ook tot burenhulp. De Wijkraad wil daarom een inventarisatie maken van buurten die regelmatig activiteiten organiseren. Dit als vervolg op de wijkraadpleging van afgelopen jaar over de vraag naar en het aanbod van burenhulp. Iedereen die in zo'n actieve buurt woont, kan dat melden aan de wijkraad, liefst met vermelding van website en contactpersoon. Mail dan naar wijkraadslid@janneke.klein.lankhorst.nl

Janneke Klein Lankhorst, janneke.kl@gmail.com •

Catharijnepleintje

De naam is nog niet officieel, maar de plannenmakers duiden het al wel zo aan: Catharijnepleintje. Daarmee bedoelen ze het terugspringende deel van de Lange Nieuwstraat bij het Catharijneconvent. Het museum, en ook de andere musea verderop, ondernemers en bewoners willen de Lange Nieuwstraat aantrekkelijker maken, om de beginnen bij het saaie, inspringende deel. Er is veertig mille beschikbaar en er komt misschien 110.000 euro uit het economisch investeringsfonds. De straat wordt, als de gemeente meewerkt, iets 'omhooggetrokken' richting ingang museum, er komt groen en betere verlichting, de trottoirs worden breder. Op het ogenblik wordt het pleintje nog vooral gebruikt door jongens uit de buurt om een balletje te trappen. Dat blijft mogelijk. •

© Saskia Flesseman

Disconnected: 100% alcoholvrij feest voor 15+

'15-jarigen willen ook leuk uitgaan in de stad'. Dat signaal gaf het jongste wijkraadslid uit Noord-Oost, Robin van Rosmalen, een jaar geleden aan Wethouder Volksgezondheid Victor Everhardt.

Omdat aan jongeren onder de 18 jaar geen alcohol mag worden verkocht, zijn zij vaak niet welkom in kroegen en op feesten en festivals. Veel jongeren willen natuurlijk wel leuk uitgaan in Utrecht.

Wethouder Everhardt ging naar aanleiding van Robin's signaal met haar en andere jongeren en met de horeca in gesprek. Samen met de politie en de gemeente Utrecht onderzochten ze de haalbaarheid van volledig alcoholvrije feesten in de stad. Met als resultaat een samenwerking tussen De Winkel van Sinkel, Stairway to Heaven en De Beurs. Bij wijze van proef organiseren zij tot eind december in de schoolvakanties drie feesten voor 15+ onder de naam Disconnected. Het zijn feesten ge-

organiseerd in samenwerking met de jongeren, met goede muziek, volledig alcoholvrij maar met een prikkelend alternatief zoals Happy Drinks. Stairway to Heaven trapt af op 9 juli. Er kwamen ruim 300 jongeren naar het feest. 'Een gaaf feest met goede muziek en een lekker sfeertje,' aldus één van hen. De jongeren die het feest mede hebben georganiseerd, waren super trots op 'hun' Disconnected.

Verantwoordelijkheid

'Zo'n alcoholvrij feest zorgt natuurlijk voor een stuk lagere omzet. Maar wij vinden het ook belangrijk als ondernemer om onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen', aldus Chrissie Westbroek van Stairway to Heaven. Wethouder Everhardt waardeert het dat de drie horecaondernemers dit signaal van de jongeren hebben opgepakt. 'Deze feesten bieden jongeren tot 18 jaar de mogelijkheid uit te gaan met leeftijdgenoten zonder in aanraking te komen met alcohol. Vanuit het oogpunt van een gezonde(re) leefstijl is dit belangrijk omdat alcohol op

deze leeftijd extra schadelijk is.' Na de drie feesten gaan alle partijen met elkaar de proef evalueren.

De volgende Disconnected feesten zijn op 22 oktober in de Winkel

van Sinkel en op 22 december in De Beurs van 22.00 tot 03.00 uur.

Tickets en info via [Facebook.com/DisconnectedUtrecht](https://www.facebook.com/DisconnectedUtrecht).

Ecologisch maaien in het Zocherpark

Boer Dirk met hooiwagen in het Zocherpark

Boer Dirk maait al 20 jaar in het Zocherpark Singelgebied en kent elke grasspriet. De grote hoeveelheden gemaaid gras worden per vrachtwagen of met een tractor afgevoerd. Waar de vrachtwagen of tractor niet bij kan, komt boer Drik met paard en wagen. Een bijzonder beeld!

Het lijken normale werkzaamheden, maar in het Zocherpark wordt ecologisch gemaaid. Dit betekent dat er rekening wordt gehouden met de natuur en dat niet alles in één keer gemaaid wordt, maar in gedeelten. Het is duurzaam en zorgt voor natuurlijke groei. Door gericht te maaien zijn er meer kansen voor inheemse planten-

groei. En het voedselaanbod voor inheemse bijen en hommels wordt hierdoor vergroot.

Bewonersparticipatie is bij ecologisch maaien van belang. Met behulp van actieve bewoners blijft het Zocherpark een duurzame en prachtige plek. Binnenkort zijn er ook weer de hooidagen, waar bewoners boer Dirk kunnen helpen met het afvoeren van hooi. Het park moet mooi zijn, maar uiteraard ook toegankelijk. Van januari tot juni wordt er gericht gemaaid met oog op natuurlijke groei en duurzaamheid. Na het groeiseizoen is er gewoon gras, zodat het park klaar is voor publiek en evenementen. Meer info op www.utrecht.nl/zocherpark.

Wijkbureau Binnenstad en het spreekuur met de wijkwethouder

Hebt u vragen, ideeën, plannen en onderwerpen over de binnenstad of over zaken die in uw buurt spelen? Dan bent u bij het wijkbureau Binnenstad aan het juiste adres. U kunt altijd langskomen, maak dan bij voorkeur een afspraak. Of u kunt zich aanmelden voor een gesprek met wijkwethouder Kees Geldof.

Wijkspreekuur met wijkwethouder Kees Geldof

De eerstvolgende wijksprekuren van wijkwethouder Kees Geldof zijn op de dinsdagen 22 september van 17.00 tot 18.00 uur, en op 27 oktober en 17 november van 18.00 tot 19.00 uur. Het wijkspreekuur wordt gehouden bij het wijkbureau Binnenstad. Aanmelden kan tot uiterlijk één week van tevoren, bij voorkeur via email binnenstad@utrecht.nl of telefonisch 030 - 286 00 00.

Wijkbureau Binnenstad
Stadskantoor (5e etage),
Stadsplateau 1, 3521 AZ,
Telefoon: 030 - 286 00 00
Email: binnenstad@utrecht.nl
Website: www.utrecht.nl/binnenstad
Twitter: (Via Twitter volgt u heel snel en eenvoudig de informatie van het wijkbureau: [@WBBinnenstad](https://twitter.com/WBBinnenstad).
Volg de gemeente Utrecht via [@GemeenteUtrecht](https://twitter.com/GemeenteUtrecht) •

Communicatie rondom herstel walmuren

Walmuren, foto: Beens Groep

Het afgelopen half jaar heeft de gemeente onderzocht hoe de communicatie rond het herstel van de walmuren is ervaren. Stagiaire Samantha van Meurs sprak met direct omwonenden en ondernemers en deed een online onderzoek onder stadsbewoners.

Een greep uit de resultaten:

- Bewoners zijn over het algemeen tevreden over de informatie die ze via wijkberichten krijgen, al vinden ze de tekst soms wat te technisch. Ook de persoonlijke benadering door de directievoerder (de contactpersoon van de gemeente) werd gewaardeerd.
- Ondernemers geven aan wijkberichten vaak niet te lezen en hebben een voorkeur voor meer persoonlijke communicatie.
- Op het online onderzoek kwamen maar liefst 336 reacties. Hieruit bleek dat met name de historie van de werven en de reden van het project de inwoners van Utrecht interesseren.

Aanpak van onderzoeksresultaten

De gemeente Utrecht heeft naar de wensen en behoeften geluisterd. Zo is de website www.utrecht.nl/werven opnieuw ingericht met het oog op de informatiebehoefte van Binnenstadskrant *pagina 20*

de diverse doelgroepen. Nieuws is gesorteerd op Oudegracht en (Kromme) Nieuwegracht en per locatie is de werkwijze beschreven en in beeld gebracht. Ook is er een korte film over het werkproces aan de Oudegracht gemaakt. In het najaar komen er informatieve borden bij diverse werklocaties zodat men een informatieve wandeling kan maken.

In september start de gemeente op drie plekken: de Oudegracht (rak 3 west en 15 oost) en de Nieuwegracht. Een rak is het gedeelte tussen de bruggen. De directievoerders van de gemeente gaan voorafgaand aan de werkzaamheden langs bij alle ondernemers om uitleg te geven over het project en om samen logistieke zaken te bespreken. Dat geldt ook voor de direct aanwonenden, die worden ook persoonlijk benaderd. Mocht u de scriptie van Samantha van Meurs willen inzien, mail dan naar werven@utrecht.nl. •

Wijkbureau Binnenstad

Buurtbemiddeling: bij conflicten met burenen

Een blaffende hond, luid getelefoneer in de buurtuin, vuilnis in het portiek, barbecuewalmen langs je balkon of stampende muziek om 3 uur s' nachts. We kennen allemaal de ongemakken van dicht bij elkaar wonen in een grote stad en nemen dat (meestal) voor lief. En toch... soms houdt het maar niet op en wat doe je dan?

Stel: Je bovenburen hebben twee kinderen. Die zijn 's ochtends vroeg op, rennen door het huis en huilen regelmatig. Je vindt het vervelend om steeds klagend aan te bellen en wilt geen ruzie. Als je zelf al hebt geprobeerd om tot een oplossing te komen en je komt er samen niet meer uit, dan kan Buurtbemiddeling Utrecht een rol spelen. Vrijwilligers van Buurtbemiddeling, speciaal getrainde mede-stadsbewoners, helpen je om samen met je burenen een oplossing te vinden. Vrijwilliger Hugo Greeven: 'In het geval met de kinderen, hadden beide burenen een heel andere levensstijl, met en zonder kinderen. Als je hier veel overlast van ervaart, kan het voelen dat er geen rekening met je wordt gehouden. Terwijl de andere burenen niet altijd door hebben wat dat precies betekent voor de ander of niet in staat zijn om te luisteren als je met veel emotie hierover voor iemands deur staat. In het geval met de kinderen is afgesproken om een tapijt op de vloer te leggen, om op

bepaalde uren de kinderen tot stilte te manen en ze op een andere plek in het huis te laten spelen'.

Hoe gaat het in z'n werk?

Iemand belt of mailt naar Buurtbemiddeling Utrecht. De coördinator bespreekt samen met de melder of het geschikt is voor Buurtbemiddeling. Als dat zo is worden twee bemiddelaars gevraagd contact op te nemen met de melder en met burenen van wie overlast wordt ervaren. Beiden wordt gevraagd of ze bereid zijn met elkaar in gesprek te gaan. Als dit gesprek plaatsvindt (*op neutraal terrein*) kunnen beide burenen hun verhaal doen en waar mogelijk tot afspraken komen. Hugo: 'Een conflict of onenigheid met de burenen kan het woongenot sterk beïnvloeden. Een gehorig huis kunnen wij niet veranderen. Maar, door de situatie met ons als derden te bespreken, merken we dat mensen eerder geneigd zijn op een rustige manier hun verhaal te doen, te luisteren naar elkaar en hun welwillendheid te tonen. Zo kan er ruimte ontstaan om samen na te denken over oplossingen en hoe met elkaar om te gaan.'

Buurtbemiddeling is er voor alle inwoners van Utrecht en u hoeft hier niet voor te betalen. Wilt u advies of gewoon uw hart luchten? Neem contact op met Buurtbemiddeling: Coördinatoren José van den Berg en Rianne Staat, telefoon: 030-2361728. •

Training van buurtbemiddelaars

Een verzekeringsengel boven de stad

In 1902 werd aan de Leidseweg het nieuwe hoofdkantoor van de levensverzekeringsmaatschappij 'De Utrecht' opgeleverd.

Het door J. Verheul ontworpen gebouw, lag op de route van Vredenburg naar het Centraal Station en viel op door zijn uitbundige en zeer moderne art nouveau-stijl. De plaatselijke pers was enthousiast en was er bovendien van overtuigd 'dat talrijke vreemdelingen van en naar het station gaande, steeds opnieuw bewonderend (naar het gebouw zullen) opkijken'. En dat was nou precies de bedoeling. Verheul had de oostzijde van de voorgevel dan ook extra mooi gemaakt, zodat de meeste mensen het vooral vanaf die kant zouden

zien. Daar kwam dan ook de mooi gebeeldhouwde verzekeringsengel te staan, die was uitgerust met fakkel en schild. Aangezien het ranke beeld een ietwat loensende blik had, werd ze in de volksmond al gauw *de Schele Maagd* genoemd.

Ruim zeventig jaar zou de verzekeringsengel iedereen verwelkomen, maar met de omstrede sloop van 'De Utrecht' in 1974 leek het doek te vallen. Gelukkig werd er een plek gevonden bij de ingang van muziekcentrum Vredenburg. Met de herinrichting van het stationsgebied en de bouw van TivoliVredenburg leek het erop dat ruim 30 jaar later de engel alsnog het veld moest ruimen. Gelukkig hebben wijkraadsleden

Verzekeringsengel; ook wel Schele maagd genoemd

Corrie Huiding Stomp en Hans Dortmund dat weten te voorkomen. Nu maar hopen dat de inmiddels 113-jarige vanaf daar nog maar lang over de stad mag uitkijken. Meer over de Verzekeringsengel leest u in: 'De Utrecht', *Toekomst voor een verdwenen gebouw?*, geschreven door René de Kam, Utrecht 2004 •

Achtergrond verplaatsing verzekeringsengel

Hans Dortmund, voorzitter wijkraad Binnenstad: 'Tijdens de bouw van het nieuwe muziekcentrum Tivoli-Vredenburg is het beeld geplaatst op het hoogste punt direct onder het dak van het muziekcentrum. Als je het niet weet, zie je het beeld niet. Weet je het wel, dan kost het nog veel moeite het te zien. Corrie Huiding-Stomp, lid van de wijkraad Binnenstad, waagde een poging om het beeld een betere plek te bezorgen. We bespraken het met burgemeester Jan van Zanen. Hij beloofde te kijken wat hij kon doen en hield woord. In december volgde een overleg met o.a. architect Herman Herzberger en medewerkers van de gemeente. De Schele Maagd heeft nu met subsidie uit het Initiatievenfonds een, volgens alle partijen, betere plek op het lage balkon van de oude grote zaal van het nieuwe Tivoligebouw. Nu kunnen velen genieten vanaf het Vredenburgplein van dit mooie historische beeld van de Amsterdamse beeldhouwer Henri Scholtz (1868-1904). •

In t Kort

Fonteyn Festival

Mei Op het Janskerkhof vond begin mei van dit jaar voor de eerste keer het Fonteyn Festival plaats. Een initiatief van Kalipso, Ontwerp en Evenementen en Hofman Café i.s.m. 11 wijnkoperijen uit Utrecht. Sanne Bijlsma, eigenaar van Kalipso en initiatiefnemer: 'Tijdens dit eerste wijnfestival van Utrecht konden bezoekers genieten van meer dan 60 verschillende wijnsoorten en bijpassende gerechtjes. Er was ruimte voor

muziek, comedy en theater. Voor de eerste editie van het festival werd subsidie verleend door de gemeente om bewoners te betrekken bij het festival. Veel omwonenden waren enthousiast. Het festival trok circa 8000 bezoekers en is zonder incidenten verlopen. We gaan volgend jaar het festival wederom organiseren op het Janskerkhof.' Meer info:

www.fonteynfestival.nl •

Initiatievenfonds

Juli Het Initiatievenfonds is per 1 juli 2015 in de plaats van het leefbaarheidsbudget en het budget flexibel welzijn gekomen. Met dit nieuwe fonds kunnen grote en kleine initiatieven ondersteuning krijgen. Het fonds is een van de manieren om beter gebruik te maken van de kennis, kracht en kunde die in de stad aanwezig is. Zo bouwen we samen met u aan een mooie en gezonde stad. Voor het indienen van een initiatief kijkt u op www.utrecht.nl/initiatievenfonds. •

Eerste convenant in Utrecht tegen autokraak in en om parkeergarages

Ondertekening samenwerkingsovereenkomst

Juni Politie en beheerders van de parkeergarages en -terreinen in de Utrechtse binnenstad sloten in juni een samenwerkingsovereenkomst (convenant). Met dit convenant streven de partijen ernaar om autokraak terug te dringen. Daarnaast willen zij de overlast verminderen van mensen die niets te zoeken hebben in een parkeergarage en op de terreinen. Zij kunnen nu onder andere informatie uitwisselen over personen met een collectieve parkeergarage-ontzegging. Dankzij eerdere inspanningen de afgelopen jaren om auto-inbraak te voorkomen, is het aantal in de stad fors gedaald. Toch vindt er in de binnenstad nog teveel autokraak plaats. De gemeente Utrecht steunt dit initiatief van harte. Het is het eerste convenant in Utrecht dat is opgesteld ten behoeve van parkeergarages. De samenwerkingsovereenkomst is ondertekend door Politie Eenheid Midden-Nederland, Trigion Beveiliging, Klépierre, Interparking Hoog Catharijne, Q-Park, Parkeergarage Paardenveld en Jaarbeurs. •

Doe mee met de stedelijke WhatsApp-groep UTRECHT ALERT!

De stedelijke WhatsApp-groep ontstond begin 2014 op initiatief van Martijn Traas uit Hoograven. Het is een groeiende groep alerte burgers en wijkbewoners in de stad Utrecht. Zij zijn alert op de veiligheid in hun buurt. Martijn: 'Samen hebben we één groot belang, namelijk de veiligheid in onze wijken behouden en vergroten. We letten op onregelmatigheden in onze buurt en merken het op wanneer bepaald gedrag verdacht is. Dat melden we in de App-groep. Bij verdachte situaties bellen we meteen 112 om een melding te maken.'

Is dit ook een idee voor uw buurt en wilt u zich aanmelden als deelnemer? Kijk dan op utrechtalert.weebly.com. •

Vrij spel in de Binnenstad

Sportvoorzieningen zijn in Utrecht ongelijk verdeeld en de Binnenstad komt er ogenschijnlijk bekaaid vanaf. Sporthallen, voetbalvelden, zwembaden of tennisbanen zijn in wijk nummer 1 niet te vinden, op een gymzaal na. Het is bijna verwonderlijk dat daar niet over geklaagd wordt. Natuurlijk komt de Binnenstad-bewoner ruimschoots in aanraking met sport. Voor sportevenementen vormt de Binnenstad een grote buitensportaccommodatie. Tijdens de jaarlijkse meidenloop langs de grachten en de drukbezette Singelloop rondom de stad lopen vele Binnenstadbewoners zelf een rondje, of staan ze de deelnemers enthousiast aan te moedigen langs het parcours. Regelmatig is op de Neude een beachvolleybaltoernooi. Zelfs de grachten zijn ontdekt als locatie voor het lange afstandswemmen, met de succesvolle singelswim. Als klap op de sportieve vuurpijl waren begin juli de wielrenners niet weg te slaan uit de Binnenstad voor de Tour de France.

Zien sporten, doet sporten. De afgelopen maanden lijkt het aantal wielrenclubjes als paddenstoelen uit de grond geschoten. Menig trappenhuis en gangpad moet in de Binnenstad inmiddels voorzien zijn van zo'n glimmend gepoetste, lichtgewicht racefiets. Met de Binnenstad als vertrek- en eindpunt ligt een prachtige buitensportaccommodatie aan de voeten: honderden kilometers aan fietspad en plattelandsweg slingeren zich door de provincie.

De gemeentelijke sportvoorzieningen mogen zich dan in andere wijken bevinden, de Binnenstadbewoner komt op sportief vlak weinig tekort. Zo is er een bovengemiddeld aanbod aan sportscholen, fitnessruimtes en spinlokalen voorhanden: van poepsjiek tot bodemprijs. Voor wie wil, valt er in de Binnenstad genoeg te sporten. Van een rondje joggen langs de singels, tot een volledig verzorgde workout in een sportschool. De sporter heeft in de Binnenstad van Utrecht vrij spel.

Willem Buunk, raadslid •

verkeersmaatregelen, waarmee delen van de stad worden afgesloten voor autoverkeer, wordt pas later dit jaar naar de raad gestuurd. Toch is deze toekomstvisie nu al door collegepartijen VVD, Groenlinks, SP en D66 vastgesteld. Als fractievoorzitter van het CDA vraag ik mij werkelijk af wie er straks nog familie of vrienden wil bezoeken in Utrecht centrum als ze daarvoor zo ver weg moeten parkeren.

Sander van Waveren (CDA) •

Utrecht in beweging

Parijs heeft sinds het begin van deze eeuw een transformatie doorgemaakt. Met de aanleg van nieuwe fietspaden en een omvangrijk leenfietsproject is de Franse hoofdstad omgetoverd tot een fietsvriendelijke stad. De oevers van de Seine en een deel van het centrum worden bovendien geleidelijk autovrij gemaakt en op zondag geldt in nog een aantal extra straten een autoverbod. De gevolgen? Wandelende senioren, spelende kinderen, fietsende toeristen en skatende tieners op straten zonder auto's en scooters. Is zo iets mogelijk in Utrecht? De Partij van de Arbeid zou graag zien dat wordt onderzocht of het mogelijk is op zondag delen van de stad af te sluiten voor gemotoriseerd verkeer. Bijvoorbeeld de singels.

Eerder stelde de PvdA-fractie al voor om de route van de Tour de France op de weg te markeren, zodat Utrechters en mensen van buiten de stad in de wielsporen van Bauke Mollema en Robert Gesink kunnen treden. We stelden ook voor om hardlooperoutes op de weg te markeren, zodat hardlopers en wandelaars routes van verschillende kilometeraantallen kunnen kiezen. Als dit wordt gecombineerd met autovrije delen van de Binnenstad, kunnen we Utrecht meer laten bewegen. Het stimuleren van beweging zorgt voor een gezondere stad. Het is goed voor het toerisme, bevorderlijk voor de sportiviteit en dus goed voor Utrecht.

Marleen Haage, fractievoorzitter •

ergernis. De ChristenUnie wil een schaa sprong om de stad fietsbereikbaar en fietsaan trekkelijk te maken. Dat betekent betere fietsroutes, minder fietsverkeerslichten en betere parkeervoorzieningen. Het fietsparkeerprobleem in de Binnenstad vraagt om onorthodoxe maatregelen, zoals een experiment met kortparkeerplekken voor fietsers met een abonnement.

In 2014 werd de ChristenUnie door de Fietsersbond uitgeroepen tot meest fietsvriendelijke partij in de stad. Die titel dragen we met trots, maar roept ook op tot nieuwe inzet en ideeën. Zodat we toeristen met onze 'fietsstad' blijven verbazen! •

Te gast

Tekst en foto's Gerard Arninkhof

Couch surfing. Dat was de manier waarop het jonge Franse stel z'n verblijf in Nederland regelde. Dat gaat zo: via internet leg je contact met mensen die gratis een slaapplek aanbieden. Dat hoeft niet per se de sofa (couch) te zijn. Soms is het een eigen kamer, of alleen een plek om een matje neer te leggen. Maar het belangrijkste is: het is gratis.

Zo kwamen Maiwenn, haar man John en hun zoon Judikael in Utrecht terecht.

Haar voorliefde voor Japan bracht Amber Hing (23) al op jonge leeftijd van Engeland naar het land van de rijzende zon. Ze woont er nu twee jaar. In Osaka vond ze een baan als lerares én een partner: Yuhei Yamamoto. Een vriendin in Japan had aanstekelijke verhalen verteld over Nederland. En dus werd de reis geboekt. Weliswaar met een hotel in Amsterdam. Dat was minder. Amber werd er moe van al die toeristen.

Binnenstad bereikbaar houden

Als CDA zijn wij tegen het plan 'Toekomstvisie Stationsgebied fase 2' waarmee de Binnenstad onbereikbaar wordt gemaakt. De plannen zijn qua effecten op de bereikbaarheid en de economie in de Binnenstad slecht onderbouwd. Door de plannen moeten bezoekers straks bijna een halfuur lopen om vanaf een parkeerterrein buiten achter het Merwedekanaal naar de Binnenstad te komen. De Westpleintunnel, die had moeten voorkomen dat het plein voor Lombok een grote barrière blijft, is ook weggesneden uit de oorspronkelijke plannen. De doorrekening van de effecten van de nieuwe

Binnenstadskrant pagina 22

Fietsstad

Menig toerist zal zich er deze zomer weer over verbaasd hebben: de vele fietsen in Utrecht. Langs de grachten, bij het station, tegen bomen en tegen paaltjes. Utrecht mag trots zijn op haar fietsende inwoners: zij dragen niet alleen bij aan de luchtkwaliteit in de stad, maar ook aan hun eigen gezondheid. Elke kilometer op de fiets is tenslotte een (verkapte) sportinspanning...

Helaas lijkt de fiets af en toe aan zijn eigen succes ten onder te gaan. Fietsfiles, gebrek aan stallingen en chaotische situaties strekken veel mensen tot

SEPTEMBER

Vr 11 Leeuwenberghkerk
20.30 ATMOS4; werken van o.a. Glass, Satie, Ten Holt, Smetana en Glennie; € 19

Za 12 Binnenstad
10.00 Nationale Monumentendag en Orgeldag

Za 12 Binnenstad
10.45 Orgeltocht: concerten van 30 minuten in de Janskerk (Laurens de Man); 11.45 Willibrordkerk (Bas Groenewoudt); 13.15 Westerkerk (Gerrit Chr. de Gier), 14.15 Jacobijkerk (Kees Geluk) en 15.15 Augustinuskerk (Paul van der Woude); gratis

Za 12 Binnenstad
12.00 Orgeltocht: Catharinakathedraal (Wouter van Belle); 13.00 Nicolaïkerk (Berry van Berkum en Ko Zwanenburg) en 14.00 Geertekerk (studenten HKU)

Za 12 Domkerk
15.30 Zaterdagmiddagmuziek: Nationale Orgeldag mmv Diederick Clements, Bob van der Linde en Martijn Thomas (orgel); collecte

Za 12 Willibrordkerk
16.00 Harmonieorkest De Bazuin; collecte

Zo 13 Willibrordkerk
14.00 Willibrord Kamerkoor olv Bas Groenewoud mmv Cees van der Poel (orgel); o.a. Vierne, Messe Solennelle; collecte

Zo 13 Geertekerk
19.30 Bachcantatedienst olv Gerrit Maas; BWV 99 Was Gott tut, das ist wohlgetan; collecte

Vr 18 Pieterskerk
20.15 Cappella Amsterdam olv Daniel Reuss; Pärt, delen uit Kanon Pokajanen; € 24,50

Za 19 Domkerk
15.30 Zaterdagmiddagmuziek: Cantores Martini olv Remco de Graas; Motetten en Cantioae Sacrae van Gombert, Lassus en Sweelinck; collecte

Zo 20 Willibrordkerk
14.00 Cappella van Zuijlen: Loyset Compère en de Bourgondische connectie; o.a. Compère, Missa l'homme armé en

Omnium bonora plena; collecte

Ma 21 Geertekerk
19.30 Lieve Geuens (sopraan) en Hein Hoogen-doorn (piano)

Do 24 Nicolaïkerk
20.15 Gijs van Schoonhoven (orgel) begeleidt de stomme film Lucky Star (1929) van regisseur Frank Borzage; € 15

Do 24 Geertekerk
20.15 Nederlandse Bachvereniging olv Jos van Veldhoven mmv Maarten Engeltjes (contratenor), Stephan MacLeod (bas) en Monika Mauch (sopraan): Virtuozesolo- en dialoogcantates; € 29

Za 26 Domkerk
15.30 Zaterdagmiddagmuziek: Domcantorij olv Remco de Graas; Bach, Motetten; Brahms, Fest- und Gedenksprüche; collecte

Za 26 Willibrordkerk
20.15 Orgelconcert ter gelegenheid van het Maarschalkerweerdjaar

Za 26 Nicolaïkerk
20.30 Sardijns mannenkoor Iddanoa Monteleone olv Paolo Carta; traditionele en zelf gecomponeerde polyfone liederen; € 15 info www.interticket.nl/iddanoa-monteleone

Zo 27 Willibrordkerk
14.00 Gregoriana Amsterdam: Calcelemus et Cantemus, reconstructies van verloren Mozarabische gezangen; collecte

Zo 27 Janskerk
17.00 Schola Davidica olv Christiaan Winter mmv Jan Hage (orgel): Choral Evensong; collecte; info www.scholadavidica.nl

OKTOBER

Vr 2 Geertekerk
20.00 Decibelle olv Jelle Leistra mmv Una Cintina (orgel), strijkkwartet USC en James Murray (lichtkunst): An Alabaster Box; werken van Pärt, Kreek, Sisask, Plakidis, Nystedt en Rautavaara; € 12/8 ook op 3 oktober

Vr 2 Pieterskerk
20.15 Nederlands Kamerkoor olv Tõnu Kaljuste: Happy Birthday, Arvo Pärt; werken van Pärt,

Sibelius en Tormis; € 25/15

Za 3 Domkerk
15.30 Zaterdagmiddagmuziek: Blokfluittrio Black Intention en Jan Hage (orgel); Bach, Die Kunst der Fuge; collecte

Za 3 Geertekerk
20.00 Decibelle olv Jelle Leistra mmv Una Cintina (orgel), strijkkwartet USC en James Murray (lichtkunst): An Alabaster Box; werken van Pärt, Kreek, Sisask, Plakidis, Nystedt en Rautavaara; € 12/8

Zo 4 Willibrordkerk
14.00 Cantores Sancti Gregorii: Misa de Venerabili Sacramento; collecte

Zo 4 Janskerk
15.00 The Bach Orchestra of the Netherlands olv Pieter Jan Leusink mmv Olga Zinovieva (sopraan); werken van Mozart; € 70

Zo 4 Geertekerk
19.30 Bachcantatedienst olv Gerrit Maas; BWV 19 Es erub sich ein Streit; collecte

Vr 9 Pieterskerk
20.15 Nordlys olv Ulrikke Reed Findenegg mmv Kira Wuck (dichteres): Aurora; werken van Eriksen, Mäntyjärvi, Leek, Lennox en Hopkins; € 15/10

Za 10 Domkerk
15.30 Zaterdagmiddagmuziek: Jan Hage (orgel); werken van David, Pepping en Distler; collecte

Zo 11 Willibrordkerk
14.00 Kamerijk: Corpus Christi; o.a. Ockeghem, Missa Caput; collecte

Vr 16 Pieterskerk
20.15 Trajecti Voces olv Dirkjan Horinga mmv Jaap Jan Steensma (kistorgel), Harjo Neutkens (theorbe) en Hendrik-Jan Wolfert (violone): Requiem van Capuana - de Siciliaanse Monteverdi; Capuana, Messa di defonti; moteten van Capuana, Rubino en Marotta; € 18/10

Za 17 Museum Speelklok
14.15 Kim Arnold (regie), Dansorgel de Mortier en kermisorgel De Schuyt: Peter en de Wolf; vanaf 6 jaar; elke dag t/m 25 oktober; entree + € 4

Za 17 Domkerk
15.30 Zaterdagmiddagmuziek: Domcantorij olv Remco de Graas mmv Judith van den Dool (mezzosopraan) en Joep van Geffen (bariton); Durufié, Requiem; collecte

Zo 18 Binnenstad
12.00 Culturele Zondag: Alles Kids info: www.culturelezondagen.nl

Zo 18 Willibrordkerk
14.00 Hermes: polyfone werken uit de 16e eeuw; collecte

Za 24 Domkerk
15.30 Zaterdagmiddagmuziek: Lester Lardenoye (countertenor), barokensemble en Jan Hage (orgel); Bach, Cantate voor altsoo en orkest BWV 169 Gott soll allein mein Herze haben; collecte

Zo 25 Willibrordkerk
14.00 Vox Organalis: polyfone werken uit de Renaissance; collecte

Zo 25 Janskerk
17.00 Schola Davidica olv gastdirigent mmv Jan Hage (orgel): Choral Evensong; collecte; info www.scholadavidica.nl

Vr 30 Pieterskerk
20.15 Cappella pro Cantibus olv Rens Tienstra: Egdius, waer bestu bleven; Missa pro fidelibus defunctis uit de Occo Codex (1530); De Leeuw, Missa Brevis; Manneke, Tombeau à 4 (bewerking: Tienstra); € 15/10

Za 31 Domkerk
15.30 Zaterdagmiddagmuziek: Cantores Martini olv Remco de Graas; Richafort, Requiem; collecte

NOVEMBER

Zo 1 Willibrordkerk
14.00 Joli Cuer: Alamiere, de boeken geopend; werken van o.a. Richafort, Mouton en Bauldeweyn; collecte

Zo 1 Geertekerk
19.30 Bachcantatedienst olv Gerrit Maas; BWV 192 Nun danket alle Gott en BWV 89 Was soll ich aus dir machen, Ephraim?; collecte

Vr 6 Pieterskerk
20.15 Residentie Kamerkoor olv Jos Vermunt: Hollands Glorie; De Leeuw, Missa Brevis en Prière; Andriessen,

Omaggio a Marenzio; Sweelinck, Psalmen; Escher, Le vrai visage de la paix; € 17,50/10

Za 7 Domkerk
15.30 Zaterdagmiddagmuziek; Koor, orkest en solisten van de Domcantorij olv Remco de Graas; Metselaar, Sint Maartensopera 2016 (concertante voorpremière); collecte

Za 7 Nicolaïkerk
20.15 Monteverdi Kamerkoor Utrecht olv Wilko Brouwers mmv Irene Maessen (mezzosopraan), Egbert Jan Louwerse (fluit), Manja Smits (harp), Herman Nass (trombone) en Piet van der Steen (orgel); Straesser, Quattro Canzoni, Duo Piccolo en O Somma Luce

Zo 8 Willibrordkerk
14.00 Cantores Sancti Gregorii: Officium Defunctorum voor William IV; collecte

Zo 8 Janskerk
15.00 The Bach Choir & Orchestra of the Netherlands olv Pieter Jan Leusink mmv Jan Vayne (piano): The Classical Proms 2015; werken van Vivaldi, Puccini, Mozart en Händel; € 70 ook op 15 november

Do 12 Kunstruimte KUUB
20.00 Utrecht String Quartet mmv Marius Gosschalk (gelozen); werken van Actaenov en Tsjajkovski; € 20

Vr 13 Pieterskerk
20.15 Multiple Voice olv Paul de Kok mmv Jan Hage (orgel): Durufié en Poulenc - een dubbelportret; Durufié, Requiem en Vier Motetten op gregoriaanse thema's; Hage, improvisatie; Poulenc, Litanies en Petites prières de Saint François d'Assise; 17,50/15

Za 14 Domkerk
15.30 Zaterdagmiddagmuziek; Jan Hage (orgel); Messiaen, Les Corps Glorieux; collecte

Zo 15 Janskerk
15.00 The Bach Choir & Orchestra of the Netherlands olv Pieter Jan Leusink mmv Jan Vayne (piano): The Classical Proms 2015; werken van Vivaldi, Puccini, Mozart en Händel; € 70

Vreugde universeel

Op het trottoir een dansend en springend kind
zon op zwarte krulletjes
het ontroert mij:

dit totale opgaan in
niet te stuiten energie
zonder een gedachte aan
gisteren of morgen
kopje onder in het nu
weer bovenkomen
even rust
dan begint het feest van
springen en dansen opnieuw

moeder met hoofddoek
op afstand
kijkt toe
onze blikken
ontmoeten elkaar
zij lacht
zij begrijpt
wij delen vreugde
universeel

Harrie Thewessem

Stadspark

Om heerlijk te lopen, of het nou slenteren is of hardlopen, ga ik naar het Zocherpark. Vandaag slenter ik door het park en loop langs verliefde stellen, blowende jongens, bier drinkende mannen, groepjes vrienden en uitrustende mensen. Er zijn ook mensen die zigzaggend over het pad hun hond uitlaten en mensen die stevig doorlopen, op weg naar een afspraak. En verder zijn er de hardlopers, ieder in zijn eigen tempo. Het is druk om me heen. Ik slenter en laat me opnemen in de gevarieerde stroom parkbezoekers, maak deel uit van de bundeling van het leven in de Binnenstad. Het lange smalle park langs de Stadsbuitengracht bestaat al meer dan 150 jaar. Het beweegt met de tijd mee. De romantiek in het oude park is niet weg, maar wel een klein onderdeel geworden van de dynamiek van deze tijd. Ik kan er in elke stemming naartoe.

Vleermuisspotters

Marlot Jonkers, zaklantaarn in de ene hand en bat-detector in de andere © Saar Rypkema

Het is een warme augustusavond tegen elven. Op de stoep van het spoorweggebouw De Inktpot bij de Catharijnesingel buigen zich vijf mensen over een plattegrond van de Binnenstad die in een paar stukken is opgedeeld. Vlug wordt afgesproken wie welk stuk doet en dan gaan ze op pad. Op zoek naar vleermuizen.

De onderzoekers lopen eerst een rondje om De Inktpot. Marlot Jonkers, een in Wageningen opgeleide bioloog: 'Dit grote bakstenen gebouw is een ideale verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, de stadbewoner onder de vleermuizen.' Marlot zoekt met een zaklantaarn de gevel af en ja, in de lichtbundel is even een snelbewegend donker diertje te zien.

Vleermuizen zijn beschermd. De gemeente voert een actief beleid om ze behouden. De dieren hebben het moeilijk doordat moderne gebouwen nauwelijks kieren en daklijsten hebben om achter weg te kruipen en spouwmuren gevuld worden met isolatiemateriaal. Er moet op zijn minst voor worden gezorgd dat de vleermuizen niet worden verstoord bij bouwwerkzaamheden en renovaties. Verleden jaar liet de gemeente in de hele stad onderzoek doen naar onder meer de kraamkamers en de winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuizen. Dit jaar lopen de onderzoekers die weer na.

Driehonderd muggen

De gewone dwergvleermuis is piepklein, vijf centimeter lang. De spanwijdte van zijn vleugels is twintig centimeter. Vleermuizen zijn nachtdieren die snelcirkelend en -duikend op insecten jagen. Ze leggen vaak dezelfde route af en vangen per nacht

wel driehonderd muggen en andere insecten. Vrouwjesvleermuizen gebruiken in het voorjaar samen holle ruimtes als kraamkamers, en in november gaan de dieren ook groepsgewijs in holle ruimtes in winterslaap. 'De Inktpot' is het winterverblijf van wel tweeduizend gewone dwergvleermuizen.

De vleermuizen beginnen al in augustus naar winterverblijven te zoeken en daarom gaan de vijf onderzoekers die warme augustusavond op pad. Ze doorkruisen de hele Binnenstad, straat voor straat, en noteren alle vleermuizen die zij met hun bat-detector (bat is het Engelse woord voor vleermuis), opsporen. In het donker 'zien' vleermuizen met hun oren door heel hoge piepsignaaltes uit te stoten waarvan zij de weerkaatsing op bijvoorbeeld insecten maar ook op muren en boomtakken horen. Voor mensenoren zijn de piepsignaaltes veel te hoog, maar de bat-detector maakt er hoorbare piepjes van.

Onderzoekster Marlot Jonker neemt de noordelijke Binnenstad voor haar rekening. Net als de anderen heeft ze een reflecterend hesje aan met daarop het logo BAT 030, de naam van het vleermuisonderzoek in Utrecht. Marlot: 'Zo'n hesje is wel nuttig, want het kan vreemd overkomen als je in het holst van de nacht door de stad loopt met een apparaat en af en toe met een zaklamp op huismuren schijnt. De stad heeft 's nachts een speciale sfeer, ze is dan een beetje van mij. Je komt nachtbrakers tegen, er staat een rij bij een enkele cafetaria die nog open is, veel buurten zijn doodstil en ik loop rond. De politie weet overigens dat we dit onderzoek doen.'

Vijf winterverblijven

De bat-detector piept vrijwel overal, in straten en stegen, op pleinen en bij het water van de grachten. Marlot noteert alles: 'Je hoort nu jagende gewone dwergvleermuizen. Ze zitten inderdaad overal in de Binnenstad. Alleen aan veel licht en lawaai hebben ze een hekel.' Dan horen haar gevoelfe oren een net iets anders klinkend piepje. 'Ik zal het even lager en op langzaam zetten, moet je horen, een mannetje dat vrouwtjes roept.' Ze draait aan de knop en daar klinkt een helder melodieuze lied, als van een vogel.

Tegen half vier 's morgens zijn Marlot en de andere onderzoekers voor deze nacht klaar met hun werk. Zij zullen de hele Binnenstad nog een tweede keer onder de loep nemen. Alle andere wijken worden ook twee keer geïnventariseerd. Daarna worden de gegevens bij elkaar gevoegd, nog eens grondig bekeken en geanalyseerd, en ten slotte in een rapport gezet. Marlot Jonker: 'Afgezien van De Inktpot hebben we vanavond in de Binnenstad groepen vleermuizen gespot op een stuk of vijf plaatsen die duiden op winterverblijven. Om te bepalen waar die precies zijn, is verder onderzoek nodig.' •

